

DOMOLJUB

Izhaja vsak četrtik. Cena mu je 3 K na leto. (Za Nemčijo 3 K 60 v, za Ameriko in druge tuje države 4 K 60 v.) — Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeve ulice šte. 2. Naročnina, reklamacije in inserati pa: Upravištvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeve ulice št. 2.

SLOVENSKEMU LJUDSTVU V PODUK IN ZABAVO. ❧

Inserati se sprejemajo po sledečih cenah: Enostopna petstvarna (šestina „Domoljuba“ širine 34 mm) stane za enkrat 30 v. Pri večkratnem objavljenju primeren popust po dogovoru. — Posamezne številke se prodajajo po 10 v. Čekovni promet poštno-hranilnični urada šte. 824.797.

Štev. 36.

V Ljubljani, dne 6. septembra 1906.

Leto XIX.

Katoliški shod.

Po sarajevskem kanoniku dr. Sariću je ozval besedo štajerski poslanec dr. Koroec. Govoril je o kmetiskem vprašanju. Raznil je vse rane, ki teže telo slovenskega kmeta in pokazal tudi na zdravnike in zdravnice, ki nam pomorejo, da se znebimo teh bolezni. Nato je treba gospodarske organizacije, gospodarskega pouka, stanovske zavesti. Konal je s pozivom na naše kmetško ljudstvo: Slovenski katoliški kmetje! Katoliški shod nas pozivlje, da nesete misel stanovske zavesti s seboj in zbirate svoje sotrpine. Potem bo država videla, da ne sme zanemarjati tako važnega stanu. »

Zborovavci so burno pritrjevali gospodu poslancu iz hvalečnosti, da je javno pokazal, kaj nas teži in kako si sami opomoremo. Nato je govoril gospod Cotič iz Mirna na Gorickem v imenu goriškega krščansko-socialnega delavstva. Pozivlje vse tiste, katerim je Bog dal talente, naj jih dobro porabijo za blagor našega ljudstva. Njegove tople besede so bile prejete z veseljem in navdušenjem.

Nato nastopi gospod dr. Krek. Bil je tako burno pozdravljen, da se je že na tem pozdravu poznalo, kako vse vsa srca zborovavcev na njem. Njegov govor bomo prinesli obsešno, ker obsega toliko klenega zrna, da bi ga bilo škoda, če pade med trnje in se izgubi. Govoril je o katoličanstvu in socialnem vprašanju z zavestjo moža, ki je zmožen vsega napredka. In res je dvignil tudi v poslušavcih zavest lastne moči in veljave, ker je donelo med njegovim govorom neprestano ploskanje in pritrjevanje — znamenje, da ga ljudstvo razume in da samo čuti svojo moč, o kateri mu je govoril njegov najbližji sin.

Ko sta bili poslani še brzojavki sv. očetu cesarju, je predsednik zaključil dopoldnjo zborovanje.

Liberalci in katoliški shod.

Liberalci so priredili v nedeljo ob času slavnostnega zborovanja v Alojzijevešču v družbi s socialnimi demokrati svoj shod v »Narodnem domu«. Socialisti in liberalci se sicer sovražijo kakor pes in mačka, a ta dan so se združili proti krščanstvu in proti slovenskemu ljudstvu, ki je kazalo svoje katoliško prepričanje. Priredili so shod, katerega se je udeležilo kakih 1000 ljudi, med njimi mnogo nedoraslih in nezrelih mladičev. Ko bi bili hoteli naši ljudje, bi liberalci ne bili zborovali. Od svojih desetih tisoč bi lahko bili poslali v »Narodni dom« in liberalce bi minilo veselje zabavljati zoper »klerikalizem«. A tega nismo hoteli storiti, ker nam je več za resno delo, nego za vpitje in pretep, ki je liberalno veselje.

S shoda v »Narodnem domu« je torej prišlo med zborovanjem v Alojzijevešču kakih tristo ljudi, med katerimi so tvorili glavne čete rokodelski vajenci in zeleni pisarji ljubljanskih advokatov, proti našemu zborovanemu prostoru. Ko so ti ljudje prihajali po Vodnikovem trgu, jim je letela policija nasproti, da jih uredi. Ko so jih zagledali naši ljudje, bi jim bila kmalu vzkripela kri, če bi ne poznali več dostojnosti in zmisla za resno delo, nego vsi liberalni kričači, ki niso za drugega, nego za to, da piskajo v svoji gosposki nadutosti. Če bi ne bile vrste naših kmetijskih mož tako pametne, bi sfrčali liberalni žvižgači v Ljubljano in bi si tam precej ohladili svojo liberalno jezico. Policija je razvrstila liberalce na Vodnikovem trgu in jih je stražila, ker se je imelo zborovanje vsak čas končati. Naši ljudje bi prišli iz zborovališča in policija je morala varovati še par sto svojega mladoletnega liberalnega naraščaja, da mu ne bi udeleženci katoliškega shoda preveč zrahljali kosti. Liberalci so vpili in žvižgali, a bilo jih je tako malo, da se ni na zborovališče prav nič slišalo. Tedaj pa je naenkrat priteklo 80

žandarjev. Policija, ki je božala razgrajace, se je morala umakniti žandarjem in ti so kmalu temeljito pomedli z liberalci. Potisnili so jih s puškami proti Mestnem trgu in v trenutku ni bilo nikjer več videti kaknega liberalnega piskača. Izginili so, kakor bi jih bil veter vzel. Orožniki so zaprli nekatere ulice, da bi liberalci vendarle ne prišli v kako bližjo dotiko s krepkimi pestmi naših mož, kar bi jim bilo morda nekoliko neljubo.

V tem trenutku se je končalo zborovanje v Alojzijevešču. Tisoči so stopili na cesto in so poplavalili ves trg. Ogromna množica je spremila tri škofo, ki so se vračali v škofovo palačo, ter jim celo med potjo klicala v pozdrav. Bil je veličasten pogled. Z oken so mahali udeležencem katoliškega shoda v pozdrav in liberalci so izginili kakor kafa. Samo pred škofijo so stali trije pred vrati svoje hiše in so poskušali nekoliko žvižgati. Ko so to naši ljudje opazili, so jih naglo obstopili in zgodila bi se bila lahko velika nesreča, da ni posegla vmes policija ter napravila konec nesramnemu liberalnemu izzivanju. Pograbila je piskače za njihova pevška grla in jih sunila v vežo. Sledilo jim je še nekoliko krepkih brc od naših mož in potem se ni videlo več liberalcev. — Naši ljudje so bili zelo veseli. Slišali smo govoriti starega moža: »Sedaj je konec liberalcev; nikoli več ne bodo zmagali v naši deželi.« To piskanje maloštevilnih liberalcev je šele navdalo naše ljudi z zavestjo, da so oni gospodje in gospodarji dežele, in ne ti ljudje, ki ne znajo drugega, nego »Narod« brati in čez »klerikalnega kmeta« zabavljati.

Res je bil veličasten pogled na množico, ko je šla preko frančiškanskega mosta. Ves most poln zavednih čet, neprestano gredo in še vedno se vsipljejo iz Stritarjevih ulic.

Popoldne je bilo ogledovanje mesta v raznih skupinah. Tudi tu je vladal najlepši red. Mir tudi od nasprotne strani ni bil nič moten, le zvečer je neki pobalin postavil na četrti ka-

men pred stolnico neko s smodnikom nabasano pripravo, ki se prižge in potem s silnim pokom poči. Ko se je razlegel pok, sta prišla dva policaja gledat, kaj je, pa jima ni prišlo na misel, da bi pobalinal zasledovala. Čudila sta se le, kako liberalna stranka dela za narod s papirnatimi bombami.*

Ljudska veselica.

Trudapolnemu poučnemu in izobraževalnemu delu sledi počitek, razvedrilo. Poskrbel je za oboje pripravljavni odbor. In polniti so se pričeli obširni prostori »Uniona«. Natlačena polna je bila velika »Unionova« dvorana, poln vrt in dvorišče ter drugi stranski prostori. To ti je bilo življenje. Ni bila več veselica ljubljanskega katoliškega prebivalstva, ne več slovenska in tudi ne več jugoslovansko zbirališče ljudstva, ki išče zabave in razvedrila. Ne! Veselica je že imela vseslovanski značaj. Z daljnega severa so prihitali naši bratje sorodni nam po jeziku, veri, srcu in mišljenju, zastopniki organizacije ljudstva iz onih srečnih krajev na Moravi, kjer sta slovanska brata apostola sv. Ciril in Metod učila v katoličanstvu naše prednike. Došli so gg. Samalik, Přibil, Polansky, Barton, Zampach, Drobny, Hyždal, burno pozdravljeni.

Pozdravila sta naše češko-moravske brate dr. Lampe in pa gospod Anžič v navdušenih besedah. In oni jima niso ostali dolžni bratskega pozdrava. Pozdravljali so ti zaslužni voditelji katoliških Maravanov svoje brate na jugu. Podajala sta si roki brata iz Slovenije, Dalmacije, Krške, Hrvaške in Bosne. In ko je izpregovoril v lepi moravanski obleki kmet Barton, so ga dvignili naši možje in ga nosili po odru. Kar nakrat so postali Moravani središče vse družbe. S svojim prijaznim obnašanjem so si na hip pridobili srca svojih bratov. In da si nas pridobe še bolj, so zapeli svojo krasno velehrajsko himno. Čuli smo slavne zборе, prošle in polne svetovne slave, slavne pevce, a ugajala nam je bolj ta preprosta Velehrajska himna, pozdrav od gomile slovanskih bratov sv. Cirila in Metoda. Solze so se zabletele občinstvu v oči, tudi možem, ki jih ne gane kar vsaka stvar. Hvala vam, moravski bratje, na ljubavi in vaši požrtvovalni res slovanski prijaznosti, požrtvovalni res, ki zasluži hvale, da ste nam utrujeni že po poti z daljnega severa nudili toliko vžitka, toliko navdušenja in nam prinesli pozdrave z gomile slovanske, apostola sv. Metoda. Hvala vam!

Udeleženci ljudske veselice so bili zadovoljni. Takih res ljudskih veselice je malo v Ljubljani. Samo veseli obrazi, tudi oni, ki so kot člani pripravilavnega odbora imeli dela čez glavo. Zadovoljnost, veselje, neprisiljena zabava, pravi znak ljudske veselice.

Delo v odsekih.

V ponedeljek, dne 27. aprila, se je začelo delo v odsekih. Zboroval je cerkveno-politični odsek, književni odsek, socialni odsek, organizacijski odsek. V posameznih odsekih so bili zbrani najodličnejši delavci na raznih poljih javnega življenja ter so ustvarjali sklepe za bodoče delovanje. Določili so smer za vse javno delo, da se nedostatk pobiljšajo, da se tisto, kar je že dobro, se izpopolni, z eno besedo, da vsestransko napreduje kultura slovenskega ljudstva. Posebno važen je bil socialni in organizatorijski odsek, ker je bil pravzaprav v njegovem imenu sklican katoliški shod. In tu so se sklenile prevažne resolucije zlasti glede stanovske in gospodarske tesnejše organizacije. V odsekih ni veselih prizorov, ampak tam je resno, mirno delo. Tem veselje na se pokažejo potem zreli sadovi tega dela v javnosti, ko ves trud in napor obrti dosti točero. Tako se bo tudi v našem

javnem življenju pokazala posledica dela resnih mož v odsekih, ker bo začela po III. katoliškem shodu vsa katoliška organizacija še krepkeje procvitati.

Prvo slavnostno zborovanje.

Trudapolno delo po odsekih je končano. Udeleženci katoliškega shoda se zbirajo v veliki dvorani »Uniona«, kjer se vrše slavnostno zborovanje III. slovenskega katoliškega shoda. Na odru se zbirajo dostojanstveniki: visoko plemstvo poleg zastopnikov ljudstva in korporacij. Prihajajo vladike, metropolit knezoškof goriški, knezoškofa lavantinski in ljubljanski, Bučni živio-klici zaore po dvorani z gromovitim ploskanjem. Katoličani slave svoje cerkvene kneze, svoje višje pastirje. Prihaja zastopstvo naših bratov, bivajočih v pokrajinah v obližju gomile slovanskega apostola sv. Metoda. Zopet odmeva dvorana burnih, živahnih živio-klicev in ploskanja. Slovensko krščansko ljudstvo, zastopniki katoliškega ljudstva iz troedne kraljevine pozdravlja katoliške brate Čeha Moravane na severu. Podajata si roki Jugoslovani katoličani in Čeh Moravan. Katoliški shodi zblizujejo narode in stanove. Katolicizem, propovednik ljubezni približuje tudi one ljudske sile, ki si v viharju življenja nasprotujejo. To dokazuje tudi III. naš slovenski katoliški shod, ki mu pa lahko damo že ime po svoji sestavi in po govornikih **Jugoslovansko-češki katoliški shod.**

Predsednik pripravljalnemu odseku katoliškega shoda dr. Papež otvori I. slavnostno zborovanje. Naznani, da je na udanostno izjavo Nj. Vel. presv. cesarju na včerajšnjem ljudskem zborovanju došel sledeči odgovor. Zborovalci vstanejo. »Njegovo c. in kr. apostolsko veličanstvo blagovoli obljubo zvestobe in udanosti na III. slovenskem katoliškem shodu vzeti na znanje z zahvalo.« Burni živio-klici cesarju. Prečita nato sledeče pismo:

Weitlaubrunn, dne 32. avgusta 1906. — Z odlično zahvalo za častno povabilo na III. slovenski katoliški shod, čast mi je sporočiti Vam, velečastiti gospod, da se osebno shoda, žalibog, ne morem udeležiti, ker bivam zdaj na dopustu na Tirolskem. Usojam si vas zagotoviti, da bom sledil z zanimanjem razpravam shoda, in prav goreče želim, da naj bodo te razprave v korist in blagor domovine. Z zagotovilom svojega popolnega spoštovanja sem popolnoma Vam udani T. Schwarz, c. kr. deželni predsednik. (Udeleženci zopet kličejo živahno živio.)

Za predsednika prvega slavnostnega zborovanja se izvoli poslanec Povše, ki sprejme čast in pozdravi vse dostojanstvenike. Nato pozdravi baron Spinette, ki je Nemec in ne zna slovenski, III. katoliški shod v slovenščini, vsled česar mu zborovalci burno ploskajo.

Besedo prevzame lavantinski knezoškof dr. Napotnik. Živahno pozdravljen naglašja vladika lavantinski, da mora pozdraviti, kdor stopi v hišo. In zato tudi on pozdravlja s »Hvaljen bodi Jezus Kristus!« Nato razvija naš vladika v krasnem govoru tisto veliko geslo: Vse obnoviti v Kristusu! Kristus mora zavladati povsod. On mora biti kralj vede, on mora gospodovati v hramu umetnosti. A Kristus mora biti tudi gospod družine. On sam je bival, delal, trpel v božji družini nazareški in to družino moralo zato pomenjati vse slovenske družine. Če pa vlada Kristus v družini, mora vladati tudi v šoli. Zato si ne damo vzeti krščanske šole. Slovenski starši, vzgojitelji in voditelji, borite se za to, da ostane zakrament svetega zakona neporušen, in zato, da ostane Kristus kralj šole. Kristus kralj v slovenskih srenjah in v vseh slovenskih družinah. Kristus včera, danes in vekomaj!

Med shodom je prišlo velikansko število najrazličnejših brzojavk ne le iz vseh slovenskih krajev, ampak tudi iz vseh dežel, kjer prebivajo naši slovanski bratje. Prinesli so obilo pozdravov in bratskih želja slovenskega narodu, ki tako zavedno zboruje na katoliškem shodu. Te brzojavke je prebiral med posameznimi govori tajnik dr. Lampe.

Nato je pozdravil v imenu Čehov III. slovenski katoliški shod g. Samalik, voditelj češko-moravskih kmetov, ter spodbujal Slovence, naj stoji brez strahu in neomajano na svojem katoliškem stališču.

Govorili so še Dalmatince Kragić, primarij dr. Gregorič, dr. Pazman iz Zagreba, g. Polansky v imenu čeških katoliških učiteljev.

Nato prevzame besedo deželni poslanec Jaklič. Pripoveduje, kako se je v nekatere letih na Slovenskem vse temeljito izpremenilo. Katoliška zavest je v našem narodu orjaško napredovala. Pokazalo se je, da so bili prevarani od liberalne stranke tudi slovenski učitelji, ker so jih liberalci slepili, da niso proti veri. A sedaj zahtevajo ločitev zakona in svobodno šolo in so se tako razkrinkali tudi pred katoliškim učitelstvom. Zato upa, da bodo slovenski učitelji od tolikega navdušenja katoliških množic dobili vsaj nekoliko ognja in poguma, spoznati svoje katoliško pričanje tudi v javnosti.

Nato so govorili še vesele, navdušujoče govore češki akademik gospod Drobny, slovenski akademik gospod Dolenc ter tovarnar gospod Karol Polak, ki pozdravi navzoče v imenu obrti in trgovine.

Nagovor deželnega poslanca Jakliča.

Častiti zbor! Ko smo nastopili pred šestimi leti z organizacijo krščansko-mislečega učiteljstva v javnost, sem upal; da se oklene organizacije vsi tisti slovenski učitelji, katerim je še katoliška vera sveta. Pričakoval sem tembolj, ko sem videl, kako navdušeno pozdravlja ves slovenski narod, ki se zbira pod katoliškim praporom, našo organizacijo. Menil sem, da bo dala tolika vzpodbuda učiteljem pogum, pokazati se v slovenski javnosti katoličane. Žal, da se to ni zgodilo! Res je, da jaz nimam ne časa, ne zmoglosti voditi tako organizacijo, tudi sem preveč oddaljen od središča vsega našega gibanja, Ljubljane, a mislil sem, da pride ta stvar v roke tovarišem in tovarišic, ki so v Ljubljani. A varal sem se. Potrkal sem tu in tam, in prošil in vabil, a povsod sem našel polno izgovorov. Ta ni ime časa, oni je imel premisleke navzgor, spet drugi preveliko družino. Ta ni hotel zaradi ljubega miru med tovariši, zaradi tako imenovane kolektalnosti, da nima rad, da ga razni časniki vlačijo po predalih in takih izgovorih še nebroj. Videli sem, da so vsi izgovori prazni, a da je strah tovarišev velik, da se boje liberalne javnosti. In odkrito rečeno, tebi izkušenj jaz nisem bil vesel. In liberalizem je imel nasproti nam izborni pozicijo. Vzel je v roke časniškarski bič in je z njim brez pardona nasekal vsakega učitelja, ki se je drznil nastopiti javno kot kristjan. Liberalizem je imel onoro in svoje zastopnike v vseh zastopih, ki imajo usodo učiteljev v rokah, in priznati moram, da so taki zastopniki svoj vpliv znali uporabljati. A liberalno učiteljstvo, ki je bilo že organizovano, je proglasilo vsakega učitelja v naši organizaciji, kot izdajcev svojega stanu.

Res je, da v takih razmerah ni prijetno nastopati javno. A res je pa tudi, da brez poguma ni zmage.

Od tedaj se je spremenilo marsikaj. Katoliška zavest je v našem narodu orjaško napredovala. Naravni politični razvoj je pokazal, kaka laž je trditev, da ima učiteljstvo

akovati rešenja iz gmotne bede le v libe-
nem taboru. Verski razvoj je pokazal, s
hinavščino so slepili liberalni učitelji
v tovariše. Češ, da niso proti veri. A
v Essenu na Nemškem je pozdravil kato-
liški protestantski župan, pri nas ga ka-
pan župan ne. Smoter shodu je organiza-
Položaj se jasni. V zgodovini odločujejo
ke absolutne ideje. Polovičarstvo izgine.
Krek je navdušil v svojem govoru zbo-
ralce, je odločno ugovarjal, da se mu hoče
mek nekega delavskega voditelja, ki ni
dar bil. Delavstvo se mora organizirati sa-
stojino. On mu je le, če že želi, le učitelj,
učitelj, nikdar pa voditelj. Gospod Karol
lak je navduševal osobito delavstvo, naj
družuje pod zastavo sv. Mihaela!
Zadovoljni in veseli so se razhajali ude-
nici po zabavi.

Drugo in tretje slovesno zborovanje.

Druga slovesnega zborovanja se je
ležil tudi tržaški škof dr. Nagl. Predsed-
Povše se mu zahvali in go pozdravi v to-
besedah.

V imenu kmetijske županske zveze je go-
l horjulski župan Stanonik. On po-
avlja katoliško zavest v slovenskem ljud-
in kliče ob koncu svojega govora: Delati
ramo skupno občina in duhovščina; tako
dosegli lepe uspehe ter naš narod bo-
k lepemu krščanskemu delovanju.

Nato so govorili še poslanec Fr. Dem-
dr. Schweitzer in dr. Breceji
Dorice o socialni izobrazbi. Ko so izpre-
porili še Valentin Treven v imenu tr-
stiva, dr. Opeka o književnosti, profe-
Jarc o kulturnih silah katoličanstva in
o žar v imenu obrtnega stanu, se je kon-
prvo slovesno zborovanje.

Po sklepajočem zborovanju je ob 3. uri
Predsednik Povše otvoril tretje slavnostno
zborovanje, pozdravil goriškega poslanca Bl.
da in gospoda Lapanja. Prečitali so se po-
avi krškega škofa dr. Kahna, brnskega
ja grofa Huyna, državnega poslanca dr.
bana itd.

V imenu mladeniške organizacije po-
avi v krepkih besedah mladenič Žebolt
Sv. Ilija. Nato govori gospod Fr. S. Gomil-
o organizaciji.

Dr. Krek je govoril o naših socialnih na-
ih ter klical, da si mora vsakdo izpraševati
o vest, ali jih je izpolnil. O. Gostinčar go-
o delavskem vprašanju in naglašal, da se
ra delavstvo okleniti krščanske organiza-
ker krščanstvo je povzdignilo človeka in
bratstvo ljudi.

Predsedstvo prevzame gospod državni in
elni poslanec Šuklje, in gosp. vodja Povše
ori o zahtevah kmečkega stanu, nato pa
Šusteršič v ostrem, sarkastičnem tonu, ki
zval silno pritrjevanje govor o klerikal-
o zmaju in njegovih prijateljih. Sklenil je
o govornikov knezoškof dr. Jeglič, izra-
oč svojo veliko radost nad veseljem prepo-
om katoliške zavesti, ter podelil zboro-
cem svoj blagoslov.

Predsednik je h sklepu zahvalil govor-
e, zborovavce, pripravljalni odbor, g. pri-
tija dr. Gregoriča kot predsednika
iona» za prepustitev dvorane, škofo, Hr-
e in Čeha. Dr. Šusteršič pa je zahvalil g.
četa ob glavnem zborovanju za spretno
stvo shoda.

Veselica »Slovenske dijaške zveze«.

Veselja je zaigralo ponosno zavedno ka-
ško srce, ko je videlo ramo ob rami poleg
ženega slovenskega juga mile nam kato-
e brate Moravane, zastopnika osrednjega
ajškega katoliškega odbora celo zastop-
katoliškega italijanskega dijaštva. Znak

slavnostnega komerza »Slovenske dijaške
zveze« je bil: manifestacija vsega organizi-
ranega avstrijskega katoličanstva. In da se
je zgodilo ravno ob našem III. katoliškem
shodu, nas prav prizrčno veseli. Katoličani
neslovenci so se čudili naši organizaciji, mi
pa delajmo brez napuha naprej z Bogom za
ljudstvo!

Komerz katoliškega dijaštva je napolnil
veliko dvorano »Uniona«, ki je bila pretesna
za ogromno množico, ki je počastila naše
dijaštvo. Takega komerza Ljubljana še ni vi-
dela. Liki peneče morje se je valila množica
v dvorano. Zasvirala je društvena godba, ki je
zelo častno in krepko izvršila svojo nalogo.
Izenadil nas je krepki, izborni izvežbani
pevski zbor katoliškega slovenskega dijaštva.
Govorov je bilo jako veliko. Odprla so se
srca in izpovedala svoja čustva.

V dvorano pridejo dr. Šusteršič, dvorni
svetnik Šuklje, ravnatelj Povše, burno in ži-
vahno pozdravljeni. Nepopisno navdušeno je
ljudstvo, ko prideta na komerz vladiki metro-
polit goriški dr. Sedej in pa ljubljanski knezo-
škof dr. Jeglič.

Komerz otvori predsednik »Slovenske di-
jaške zveze« Dolenc:

Slavna gospoda! Minuli so dnevi resnega
dela, dela za pripravljalni odbor, ki je vodil
predpriprave in nam oskrbel tako zanimiv
in raznovrsten program, dela za gospode go-
vornike, ki so zanetili v mnogem srcu ideje,
ki nas bodo spremljali skozi celo življenje,
dela pa tudi za vse častite udeležence, ki so
sledili govorom s tako vztrajnostjo in zosle-
dovali govore s takim zanimanjem. Bili so to
lepi dnevi, na kateri živi spomin v človeku
celo življenje. Sijali so nam v dušo žarki luči
resnice, ki so pregnali iz nje marsikak mrak
in dvom ter iz tega izvirajočo skrb in ne-
gotovost, in naše srce je zažarelo navdušenja
ob ognju bratov. Ta luč nam bo svetila, ta
oganj nas bo ogreval, ko bomo ločeni vsak v
svojem delokrogu delovali na realiziranje na-
črtov tega katoliškega shoda.

Slišali smo ta večer še veliko navdušenih
govorov. Z največjim navdušenjem je spre-
jelo občinstvo govore našega knezoškofa in
dr. Šusteršiča ter je burno pozdravljalo dr.
Kreka, ko se je za nekaj trenutkov pokazal
v dvorano. On je seveda ploskanju zopet hi-
tro ušel.

Slovanski bratje so nam razkrili svoja
ljubeča srca in nas prepričevali svoje bratov-
ske naklonjenosti in ljubezni. Neprisiljeno ve-
selje je vladalo cel večer in šele pozno smo
se razhajali vedrega duha.

Tako se je končal III. vseslovenski kato-
liški shod. Lep je bil in vesel. Še lepše in ve-
selejše pa bo, ko se pokažejo med našim na-
rodom njegovi bogati sadovi.

Slavnostni govor dr. Korošca na III. slov. katol. shodu.

Prevzvišeni cerkveni dostojanstveniki! —
Milo slovensko ljudstvo! — Dovolite mi, da
vam povem eno zgodbico. Enkrat je živel en
oče, ki je imel cel regiment otrok. V njegovi
družini so vladale stare šege in navade. Tedaj
pa se je zgodilo, da se je oče globoko zamislil
in velik sklep je dozoril v njegovem srcu. In
zbral je okoli sebe vse svoje otroke ter jim na-
znanil slovesno svoj sklep: Dosedaj smo ži-
veli po starih šegah in običajih. Toda vidim
in slišim od vseh strani, da to ni prava pot do
sreče. Ampak vsestranska, neomejena pro-
stost, to je nova voditeljica do sreče, v katero

se zaupljivo obrača tisoč in tisoč ljudi. Bodite
torej prosti! Verujte, kar hočete, živite, kakor
hočete, skrbite za svoj kruh, kakor morete.
Odvezujem vas vseh vezi, vse vaše sile so
odslej proste, vse lahko uporabite za svojo
lastno srečo! Oče je izgovoril te besede in
njegovi otroci so z zadovoljnostjo veselo po-
skakljali med svet. Čez nekoliko desetletij
je dohitela otroke vest, da jim oče umira in vsi
so pohiteli k njegovi smrtni postelji. In oče se
je ozrl na okoli sebe zbrane otroke ter jih
vprašal: Ali vam je zlata svoboda prinesla
srečo? Nekateri so molčali, drugi pa so name-
sto odgovora globoko in žalostno vzdihnilli.
Umirajoče oko očeta se je ozrlo na vzdihujoče.
Bili so izdelana telesa, izsušeni obrazi in nji-
hova obleka razcapana. Tedaj je bil prepričan,
da svoboda mnogim njegovim otrok ni prine-
sla sreče in s to zavestjo v srcu je izdihnil
svojo dušo.

Zgodbica je pri kraju! Oče, njegova misel,
naše postavodajalstvo, njegova misel je misel
vsestranske svobode, tudi gospodarske, in
njegovi otroci, to so različni stanovi v naši
državi. Oče, naš postavodajni zastop, naš dr-
žavni zastop, sedaj ravno med strašnimi mu-
kami na Dunaju umira. (Veselost in dobro-
klici!) In različni stanovi se zbirajo okoli
njega. In kažejo mu svojo raztrgano obleko,
opisujejo mu svojo nesrečo, tožijo mu svoj
propad. Vidi se jim, da v dobi zlate liberalne
svobode niso našli sreče, misel vsestranske
svobode ni osrečila avstrijskih narodov in stan-
ov. Med otroci, ki stojijo okoli smrtno poste-
lje svojega svobodomiselnega očeta, zapazimo
tudi moža visoke in lepe postave. Največji je
med vsemi otroci, toda vidi se mu na obrazu,
da ni srečen, da se mu slabo godi, da mu po-
jemajo moči. To je naš ljubi znanec, naš kme-
čki stan. Tudi kmečki stan je med onimi, ki
dvigajo proti našemu postavodajalstvu hudo
obtožbo, da mu misel gospodarske svobode ni
prinesla sreče, katero so mu obetali, ampak da
ga je spravila na rob propada.

Z letom 1848 se začneja v Avstriji doba
gospodarskega liberalizma. Reklo se je tudi
kmetu: Prost si, skrbi za-se kakor moreš,
nihče te ne bo oviral, nihče se za te zmenil,
prost si tlake, prost desetine, prost ovirajočih
spon glede podedovanja in prostega razpolo-
ganja s svojim posestvom. In ker se ob zelo
važnih dogodkih morajo dajati spominki, se je
v tej zgodovinski dobi tudi kmetu vtisnil spo-
minek v roko. In kot spomin, da je napočila
nova doba, doba zlate svobode, je dobil kmet
v roko majhno knjižico, imenuje se davčna
knjižica, najzanimivejša knjižica v biblioteki
naših kmetov, edina knjižica, za katero skrbi
država, da jo ima kmet vedno v rokah. (Ži-
vahna veselost in odobravanje!)

Kmet je torej postal prost. In res, nihče se
ni več zanj briga, skrbeti je moral za svoj
in njegovi otroci so nam dobri znanci. Oče je
vedel je skrbeti samo tako, kakor se je naučil
od svojih očetov in pradedov. Ostal je veren,
bil je pošten, in delal je od zore do mraka ne-
umorno. Deset, dvajset let, je šlo tako za silo.
Toda polagoma je zapazil kmet čudne izre-
membe okoli sebe. Zemljiška knjiga mu je po-
stala cela črna, dolgovci so zlezli na posestvo.
Pridelki niso imeli več nobene cene. Žito, vino,
les, živina, vse se je prodajalo sila nizko. Po-
sestva so postala manj vredna, razkosavajo se
in boben jim poje dan na dan ter oznanja, da
se posestniki menjujejo. Hlapci in dekleta zapu-
ščajo kmeta in hité v mesto, ter njegovi lastni
sinovi in hčere obračajo hrbet očetovim domo-
vom in si iščejo pri meščanih in tovarnarjih
vsakdanjega kruha.

Kmet bo res kmalu popolnoma odrešen,
prost, prost svojega posestva, prost svojih
ljudi, prost svojega imena. Edino, v čemur ima

naš kmet zaznamovati res napredek, to je v dolgovi in davkih.

Na kmečkih posestvih v Avstriji je vknjižena dolga okoli 8000 milijonov kron, tako, da presegajo samo obresti, ki jih morajo kmetje plačevati za ta dolg, petkrat svoto, ki se odraja kot zemljiški davek. Ta dolg leži kakor mora na avstrijskem kmetijstvu, osobito pa še na Slovenskem, in slabi naše narodne moči. Ker kmet komaj zmaga obresti za vknjižene dolge in davke, ne more plačevati svojih služabnikov tako visoko kot tovarnarji in meščani, zato ga zapuščajo. Zapuščajo pa ga tudi lastni sinovi in hčere, nihče noče več posestva, na katerem je kmet veden suženj vknjiženih dolgov in davkov. Ne stradajo doma, toda v srcu vsakega človeka je nagon po napredku, po vedno večji sreči. Naši slovenski izseljenci, ki so namenjeni v večja mesta, ali v Nemčijo, ali v Ameriko, niso blede, izžeti, lačni, obupani, marveč krepki, cvetoči, življenja in moči polni mladeniči in najčvrstejše ženske. Ne tako zelo obup, ampak vesele upanje in zavest lastnih sil in moči jih spremlja in žalostni poti iz domovine. Posebno naše ljudstvo je probujeno. Zaveda se svojih dušnih in telesnih moči, zaveda se, da bi s temi moglo napredovati. Doma pa z žalostjo vidi, da vsa umnost in pridnost ne pomaga, da ni mogoče razviti svojih sil tako, kakor bi bilo treba in zato hiti v tujino, kjer misli lažje priti do sreče in blagostanja.

Zadnja leta zabeležuje Avstrija vsako leto po 170.000 izseljencev, večinoma kmečkega stanu, a to so samo izseljenci iz države, ne pa taki, ki se preselijo v mesta in se pridružijo delavskemu stanu. Po ljudskem štetju leta 1900 je bilo med 24 milijoni 14 milijonov kmečkega prebivalstva, deset let pozneje, leta 1900 pa je Avstrija že štela 26 milijonov prebivalstva, a med njimi samo 13.700.000 kmečkega prebivalstva. Na drugi strani je rastle število obrtniškega stanu, ki se povsod množi, odkar kmetje zapuščajo svoje domove. Leta 1890 je bilo prebivalcev obrtniškega stanu, kjer so posebno delavci všteti, 4 milijone in nekaj stotisočev, leta 1900. jih je bilo že 7 milijonov. Iz tega se vidi, kam sili kmetstvo ljudstvo, in te suhe, priproste številke same že jasno kažejo, da v Avstriji kmeti propadajo in da se Avstrija nahaja na preobratu, da se preustroja iz kmečke države v industrialno državo. Naš kmečki stan, naš kmet stoji ob robu propada.

Če se človek vidi ob robu propada, potem je trojno mogoče: Ali skoči vanj, to je najbolj neumno, ali pa se umakne, to je najbolj strahopetno, ali pa skoči čez, to je korajžno in podjetno. Naš slovenski kmet je že pokazal, da ne pozna obupavanja, ampak da zna korajžen in podjeten biti, kadar se mu slabo godi. (Pritrjevanje.) Spominjam le na zgodovino, na kmetijske punde na Kranjskem, ko so kmetje s cepci, motikami in kosami šli nad svoje tlačitelje, ko so tekli potoki krvi. Postavili so si celo kmetškega kralja, Matija Gubca, ki naj bi jih v bojih vodil in oprostil tlačiteljev. Nazadnje so kmetje podlegli. Gubec je bil umorjen, upor popolnoma potlačen in kmet se je moral zopet tlačiti dati, kakor poprej. Torej slovenski kmet je takrat pokazal, da ima korajžo, toda vrlo slovensko ljudstvo: to ni bilo pravo orožje, to ni bil pravi način vojevanja. In ni kmeta, ki bi bil prepričan, da bi se na ta način dalo kaj za njegov stan doseči.

Trojno sredstvo se bo moralo uporabiti, da se reši kmet gotovega propada. Prvo je samopomoč, drugo je pomoč postavodajalstva in tretje sredstvo pa je podlaga obojemu, namreč kmečka stanovska samozavest.

Delavskemu tovarniškemu stanu se tudi slabo godi. Toda delavci so segli po samopomoči. Združili so se v krepko organizacijo in

sedaj je to njihovo najmočnejše orožje, kadar se morajo braniti. To je revolver, s katerim najhujšega sovražnika premagaš. Preko delavskih organizacij ne more ne kapitalistiška, ne vojaška sila. Tudi kmečki stan se bo še le tedaj lahko obranil svojih neprijateljev, kadar bo združen po različnih zadrukah, kadar bo postal gospodarsko neodvisen od vseh drugih stanov. Kadar bo sam urejeval svoje denarne zadeve po rafajzenovkah, kadar bo svojim pridelkom po proizvajalskih zadrukah sam narekoval ceno in kadar se bo po nakupovalnih zadrukah sam oskrboval z vsemi potrebnimi stroji, orodjem in semenji. To je gmotna samopomoč. Druga je istotako važna, umstvena samopomoč, ali recimo izobrazba. Izobrazba, to je beseda, katero različni ljudje različno razumejo. Naša slovenska dekleta, — prosim, ne vse, — ampak nekatere, razumevajo s tem: frufu, kodrčke, rumene čevljičke in čipke na ramenih, kakor avstrijski admirali. (Veselost.) To je zunanost. Mi smo močje in vemo, da je izobrazba zaklad zrnja v naši glavi, s katerim lahko razsodimo, kar je prav in kar je krivo, kar nam koristi in kar ne koristi, kar je našim razmeram ugodno in neugodno. Za kmeta je dandanes mnogo znanosti. Naravoslovne znanosti o rastlinah in živalih, o njih življenju in sestavi so čudovito napredovale in vse to je umnemu kmetu treba znati. Razumeti mora tudi uporabo mnogovrstnih gospodarskih strojev ter uporabo prometnih sredstev. Posebno važno je tudi, da vedno opazuje in pozna gibanje, kjer se trži in baranta z njegovimi pridelki.

Vse to si bo moral kmet doseči potom samoizobrazbe, kajti dolgo še bo trajalo, predno bo vsaka vas dobivala po javnih šolah dovolj stanovskega kmečkega pouka. Češki kmet dela in se izobrazuje, kadar orje, ima v eni roki plug, v drugi časniki.

Drugo sredstvo je pomoč postavodajalstva, deželnega in državnega. Vse luknje, skozi katere je pihala liberalna sapa, se morajo zamašiti in vsi nasledki odpraviti. Kmetška zadolževanje se mora omejiti in podedovanje urediti. Odpirali so meje kmečkim pridelkom tujih držav, zidali so za veliko obrt in trgovino železnice, in podpirali parobrodna društva, zidali za vse druge stanove višje, srednje in nižje šole, podpirali velika kapitalistična podjetja, od kmeta pa pobirali le davke in vojake. Vojaštvo najhujše gloda ob mozgu kmečkega stanu. Vojaštvo pomeni za kmeta ne samo denarni davek, ampak tudi hud krvni davek. Pri nas je okoli 80% vseh vojakov kmečkega stanu. Zato je kmečka zahteva, da se zniža število vojaštva in se prepri izroča v razsodbo mednarodnim mirovnim razsodiščem. Za svoje pridelke zahteva kmet, da ga varujejo pred tujimi s carino, da gradi njemu ceste in železnice, da mu pomagajo nositi šolsko breme ter skrbijo za stanovsko kmetijsko šolstvo in da ga podpirajo v nesrečah in neizdajah. Ker je toliko dolga na posestvih, mora tudi tukaj priskočiti na pomoč država, da razdoli posestva, da omeji neomejeno delitev posestev in uredi podedovanje, vsled kojega je na najslabšem vedno isti, ki podeduje posestvo. Zaradi pomanjkanja delavskih moči se bo moralo uveljaviti delavsko zavarovanje za starost, h kateremu lahko pristopajo, ako hočejo, tudi manjši posestniki. Tako bi se priklenili posli na kmeta ker bi se jim ne trebalo bati za starost. Največjega pomena pa je, da se izvedejo po deželah takozvane kmetijske stanovske zadruge, za koje je sklenil državni zbor že okvirni zakon. One bodo šola kmečke zavesti, parlament kmečkega stanu, njegov zagovornik in prijatelj, zraven pa se bo ob zadrukah razvila tudi posebna stanovska kmetijska veda, ki bo prijateljem kmeta ponujala najboljša in najbolj zanesljiva orožja za obrambo kmečkih teženj.

Tretje sredstvo, ki je potrebno, da se kmet zopet opomore v naši državi, da ne postane Avstrija industrialna država, ampak ostane kmečka država, je kmečka zavest. Ona mora biti gonilna moč v vseh bojih za obstanek kmečkega stanu. Kmečki stan se mora zavesti svoje važnosti, svoje moči in svojega velikega pomena, ki ga ima za državo. Kmečki stan je neizcrpljiv virelec za vse druge stanove. Kmečki stan je glavni stebel za vojaštvo, kolega je največ iz kmečkega stanu.

Kmečki stan je ohranjujoč življenj v državi. Ko so v Rusiji čete različnih ljudi nosile po ulicah rdeče zastave in kilcale: Smrt carju! prihajale so tudi druge čete, ki so nosile svete podobice in kilcale: Bog hrani našega carja! Seveda se tudi utrga nit potrpljenja.

Kmečki stan je krepak davkoplačevalec. Torej povsod ga dobijo.

Kmečki stan se mora zavedati svoje visoke naloge v državi in zato mora zahtevati, da se država tudi nanj ozira. Javno politično življenje ni nič drugega, nego boj. In v boju se človek ne sme skrivati. Kdor je v boju ponujen in potrpežljiv, je tudi tepen. Dozdaj je bilo tako, in zato je kmečki stan bil tepen, zato je nazadoval. Toda to ne sme tako ostati. Tretji slovenski katoliški shod kliče vam kmetom: Kmetje slovenski po vseh kronovinah, zbirajte se po pod svojo kmečko zastavo. Skrbite za svoje stanovsko blagostanje! Pri drugih narodih so se že začeli kmetje zavedati svojega pomena in zbirajo se pod eno zastavo za svoje pravice. Kmetje slovenski, vstanite tudi vi in zberite se okoli ene zastave, okoli zastave, na koje vrhu blešči sveti križ, na polajajoči zastavi sami pa stoje najvišje in z najdebelejšimi črkami zapisane kmečke zahteve želje. Pod svetim križem, s kmečko zastavo moramo začeti boj, odločen boj za kmečki stan. To je sveta naloga vsakega, ki ljubi kmečki stan!

Sklepam s kratko zgodenco. Vsakdo izmed vas je že videl sliko: Zgoraj je cesar in ta pravi: Cesar — vse vladam; vojak — vse branim; sodnik — vse sodim; krojač — vsem delam obleko; žid — jaz pa vse goljufam; kmet — jaz pa vse vzdržujem.

Slovenski kmetje! Ko se razkropite po katoliškem shodu, razširjajte te misli tudi med sobrate in jih zbirajte pod zastavo katoliško in kmečko. Vsak naj stori svojo dolžnost in kmečki stan ne bo propal. (Burno odobranje.)

Političen pregled.

KAJ BO Z VOLILNO PREOSNOVO?

Danes se po vseh koncih in krajih naše širne Avstrije govori o volilni preosnovi. Nekateri zametajo, drugi zopet povzdigujejo volilni načrt, kakšnega je izdelal odsek za volilno preosnovo. Nekateri žele, da bi volilna preosnova nikdar ne prodrla v državni zbor, drugi zopet težko čakajo ure, ko se bodo na široko odprla vrata avstrijskega parlamenta ter dala vhod vsem slojem, vsem stanovom do pravične udeležbe pri zakonodaji. Preveč bi bilo, ko bi se pečali z različnimi nasprotniki, ker so »Domoljubovim«
bralcem tako ali tako že znani, zato bom omenili samo sodbo, ki jo ima nemški doktor

Gesman o volilni preosnovi.

ki jo je izrazil na nekem shodu na Predarlskem, ko je dejal, da volilni preosnovi prijazne stranke ne dovolijo državnih potrebščin, ako

bi izkušali zavleči volilno preosnovo, kar bi pomenjalo konec Bekovega ministrstva. O ogrskem vprašanju je izjavil, da se prizadetim krogom na Ogrskem in v Avstriji ne mudi z vprašanji o nagodbi. Razmerje med Avstrijo in Ogrsko naj bi uredila nova po splošni in enaki volilni pravici izvoljena zbornica. Ogrska vlada združenih strank se boji kakor ognja nagodbjenih pogajanj, ker ako bi hoteli izvesti v ogrski zbornici, kar so obljubili, ko so prevzeli vladu; bi jih pomedli mažarski narodni prenapetosti.

SPORAZUMLJENJE MED ČEHI IN MAŽARI?

Nekateri češki in tudi nekateri mažarski krogi so začeli zadnji čas z živahnim delom za zblizanje Čehov in Mažarov. Mažari so se za češko-mažarsko pobratimstvo posebno zavzeli, ker bi od tega gotovo imeli koristi. Pravijo, da to pobratimstvo stremi za tem, da dva velika naroda češki in mažarski skupno nastopita proti tretjemu večjemu namreč proti Nemcem. Da se to zblizanje skoro uresniči, priporočajo nekateri češki listi, da se ustanovi na češkem-praškem vseučilišču stolica za mažarski jezik in da se uvede pouk mažarskega jezika tudi v trgovske šole. Tudi češki dijaki so za to novo bratstvo zavzeti, kar kaže to, da prirede izlet v Budimpešto. No in mažarski poslanec Kovač se je tudi pred nekaj dnevi mudil v Pragi, da tu na licu mesta proučuje vprašanje o sporazumljenju med Čehi in Mažari. Vse to je jako lepo in dobro, ali najprej bi bilo potrebno in dobro, da bi te besede o sporazumljenju s Slovani, ki jih hodijo Mažari govoriti in pet na Češko, dejansko izvajali na Ogrskem. Baš vsled te nezaupljivosti do Mažarov, mladočeško strankarsko vodstvo ni nič kaj zadovoljno, da deluje češko časopisje z »Narodnimi listi« na čelu za zblizanje Čehov in Mažarov. Izdalo je zato izjavo, ki naglašja, da priskočijo Mažari vedno Nemcem proti Čehom na pomoč. Zatiranje Slovakov pa vzbuja med Čehi trpkost čustva proti Mažarom.

DESET ZAPOVEDI ZA ČEŠKO-BUDJEVIŠKE ČEHE.

Deset zapovedi za češko-budjeviške Čeha je objavil na uvodnem mestu budjeviški list »Budivoj«. Prva zapoved se glasi: »Spomni se, da te je Bog kot Čeha vstvaril; ne bodi odpadnik!« Druga: »Ne udajmo se!« Tretje: »Češki otrok v češko šolo!« Četrta: »Omikaj se!« Peta: »Delaj!« Šesta: »Bodi plemenit človek!« Sedma: »Udaj se narodni disciplini!« Osmi: »Bodi dober gospodar!« Deveta: »Svoji k svojim!« Deseta: »Varuj svoje zdravje!« — Po teh zapovedih bi se imel ravnati tudi vsak Slovenec in vobče vsak Slovan.

NOVA DOLOČILA ZA OROŽNE VAJE DEŽELNIH BRAMBOVCEV.

Leta 1907 opuste pri deželni brambi dosežani način orožnih vaj. K orožnim vajam vpokličejo brambovce deželnih strelcev in bram. polka št. 4. 15. aprila, 15. majnika, 15. junija, 15. julija, 15. avgusta, v ostalih polkih pa 15. marca in 15. aprila, 15. maja, 15. junija, 15. julija. Za končne vaje se vpokličejo brambovci sredi avgusta. Vsak k orožni vaji pozvani brambovec sme naznaniti do 31. decembra t. l. po občini čas, kdaj želi, da gre k orožnim vajam in naj se po možnosti ozira po njihovih željah. Od srede julija do srede avgusta smejo pozvati k vajam le moštvo, ki se zglašuje prostovoljno.

USTAVA NA KITAJSKEM.

Med posvetovanjem kitajske komisije, ki je proučevala ustavne razmere v inozemstvu, so se sprli. Načelnik komisije, Tajceki, je očital uradništvu, da se upira ustavi. Končno so se izjavili za ustavo. Ustava je že tudi obljubljena, a ni še znano, kdaj jo vpeljejo in kakšna bo. Torej tudi Kitajska se hoče modernizirati in vreči raz sebe tisočletno svojo državno suknjo. Skrajni čas je že! Ali Rusija, ta presneta Rusija; ali naj jo res prehitijo starokopitna Kitajska?

PROTIGRŠKO GIBANJE V BOLGARIJI IN BOJ GARSKI KNEZ.

Bolgarski knez ni nastopil z ono odločnostjo proti gibanju nasproti Grkom v Bolgariji, ki so jo pričakovali. Vzrok je, ker se čuti knez razžaljenega po grškem kralju, ki se vedno ogne sestanka z njim. Bolgarski in grški dvor sta pred nekaj časa razpravljala o sestanku, a so se pogajanja izjalovila, ker grški kralj Jurij ni maral sestanka.

KDO JE USTRELIL MINISTRA KRIGHAMERJA?

Pred kratkim se je raznesla vest, da naš bivši minister Krighamer ni umrl naravne smrti marveč, da ga je ustrelil bavarski princ na lovu po neprevidnosti. To vest sedaj zanikujejo in pravijo, da princ Jurij takrat tudi na lovu ni bil in da se je mudil v Monakovem, ko se je zgodila nesreča. Ko bodo preiskave dognale kaj je resnica, bomo »Domoljubovim« bravcem sporočili, če bomo zvedeli in če jim bomo sporočiti smeli.

HRVATJE TER BOSNA IN HERCOGOVINA.

Zagrebski občinski svet je sklenil na predlog Starčevićeve stranke, da odpošlje oni dan, ko pride cesar v Trebinje, udanostno brzojavko v kateri tudi prosi, naj združijo Bosno in Hercegovino s Hrvaško, Slavonijo in Dalmacijo in tako ponove staro častitljivo hrvaško kraljestvo pod habsburško dinastijo. Zagrebski občinski svet je tudi pozval vse mestne in občinske zastope v Hrvaški, Slavoniji in Dalmaciji, naj tudi oni odpošljejo slično brzojavko vladarju.

KATOLIŠKI SHOD NA NEMŠKEM-ČEŠKEM.

Minolo nedeljo se je sešel v Hebu na nemškem Češkem velikanski katoliški shod, na katerega so pričakovali od 12 do 15 tisoč udeležencev. Udeležili so se shoda tudi bavar-katoličani. Mesto, kjer so zborovali katoličani je znano liberalno - vsenemško gnezdo, zato se ni čuditi, če so napeli nasprotniki vse sile v agitaciji proti shodu in so nameravali prirediti na nedeljo takozvano sedansko slavlje. Ker bo mogoče marsikoga zanimal tudi ta shod, bomo prihodnjič priobčili kaj več o njem, če nam bo pripuščal prostor.

PRVI SHOD V ČRNIGORI.

Prihodnjo nedeljo se vrši v Cetinju prvi politični shod, kar imajo v Črnigori ustavo. Ustanove narodno-politično stranko. Torej tudi Črnagora leze iz političnih plenici!

SHOD ITALIJANSKIH KATOLIŠKIH VISOKOŠOLCEV.

Kakor so zborovali pred nedavnim časom ob priliki III. kat. shoda slov. kat. visokošolci, tako so se sešli 26. minulega meseca tudi italijanski katoliški misleči dijaki v Milanu, da tudi oni pokažejo svetu, da jim hudobni svet še ni iztrgal krščanskega prepričanja. Zastopana so bila katoliška vseučiliška dijaška društva v Rimu, Bologni, Paviji, Turinu, Pisi, Sa-

voni, Florenci, Napolju in Parmi, nadlje škofijske visokošolske zveze v Bresciji, Bergamu in Ferrari. Došlo je tudi več avstrijskih-italijanskih visokošolcev. Sklepali so o novih organizacijah, ki omogočijo da vstopajo vanj lahko tudi posamezniki. Za srednješolce namestavajo ustanoviti posebne organizacije. Mladini so priporočili, naj se posveti vedi in npravnosti, da pozneje lahko nastopi za obrambo vere in ljudskega blagostanja.

KOLIKO JEZIKOV GOVORE PO ITALIJI?

Koliko jezikov govore po Italiji, pokazalo se je pri zadnjem ljudskem štetju. Razun književne ali toskanske italijanščine in mnogih med seboj zelo različnih narečij, kakor piemonteški, lombardski, venecianski, genevski, rimski, kolabrijski itd.) govore po nekaterih krajih izključno francosko, nemško, rezijansko (slovensko narečje), albanško, grško in špansko.

PROTI ITALIJANSKEMU OGLEDUŠTVU.

Avstrijske oblasti so prepovedale italijanskim carinskim ladjam, ki nadzorujejo gardsko jezero, da ne smejo križati v okolici Rive, najbrže zaradi avstrijskih utrd v okolici Rive. To je tudi majhna poteza na sliki, ki nam predstavlja avstrijsko-italijansko-nemško zvezo.

BOJ PROTI CERKVI NA FRANCOSKEM.

Framasonska vlada je dopustila na Francoskem le red malih sestra revnih pač ne iz ljubezni in občudovanja do ubogih redovnic, marveč, ker skrbe za stare ljudi in za pohabljenice, za katere bi morala prevzeti skrb država in občina. — Glavni svet nekega dela dežele je naprosil vladu, naj odpravi na ceki-nih za pet frankov napis »Bog obvaruj Francosko«. To je oni framasonski duh, ki hoče, da se prepove po ljudskih šolah med poukom beseda »Bog«.

ANGLEŠKO BRODOVJE NA REKI.

Angleško brodovje je priredilo na Reki s 64 čolni angleške eskadre regato, ki se je vršila med Opatijo in Reko. Ob pol 4. ponoldan dne 30. m. m. je zapustilo angleško brodovje reko in odplopo proti Malti.

UPORI NA RUSKEM.

V vojaškem taborišču blizu Odese sta se uprla dva saperska bataljona. V Odesi so izbruhnili veliki nemiri; med delavstvom ki je demonstriralo po mestu, in med vojaštvom, je nastal boj. Od demonstrantov je ustreljenih 81, ranjenih 250. Tudi vojaštvo je trpelo. — Mornarji so se jeli ropet upirati; v Kronstadtu so razorožene vse ladje.

Listek.

Trije nasveti.

(Španska povest.)

I.

Živel je nekoč vojak, ki so mu rekli Ivan Pazi. Tega imena pa mu niso nadeli zato, ker je bil morda pri vsaki stvari oprezen in pazljiv, marveč ravno narobe. Venomer ga je bilo treba opominjati, sicer jo je kaj rad zavozil. Bil pa je dobra duša, in stotnik mu je bil zelo naklonjen. Kadar je šlo za kak važen opravke, mu je stotnik vedno zaklical: »Ivan pazi!« — In tako se ga je bilo ime prišlo in nihče ga ni poznal pod drugim imenom.

Ivan Pazi je torej jemal slovo od vojaškega stanu in se odpravljaj domov v svojo rodno vas, ki je bila zelo daleč in kjer je imel tudi svojo ženo. Ker je bil pri vsakem svojem opravilu premalo pazljiv, je lahko umrljivo, da se je bil že tako zgodaj oženil in si poiskal družice za nadaljno življenje. Tega pa ni pomislil, kaj bi se ugnalo zgoditi in se je v resnici tudi zgodilo: Vzeli so ga k vojakom in posloviti se je moral od svoje žene za sedem dolgih let.

Sedaj pa je vriskal Ivan od veselja in sicer iz dveh vzrokov: prvič, ker je šel zopet k svoji ženi, ki je že tako dolgo ni videl, in drugič, ker je nesel v svojo domovnico lepe denarce — 3000 goldinarjev.

Da je bil Ivan tako hitro našel družico za življenje, svojo ženo, to ni bogve kako težko umljivo, ker se ženska dandanes kaj lahko dobi; pač pa moramo povedati dogodbico o 3000 goldinarjih, ker tako lepa svotica se dandanes težje dobi, kakor »verna« družica za trnjevo pot življenja. To je bilo pa tako-le:

Takrat je bival Ivan s svojim stotnikom v večji vasi pod visokim gorovjem. Gospod stotnik ga je poslal čez gore z važnim pismom do svojega prijatelja častnika.

»Gospod stotnik«, rekel je Ivan in glas se mu je tresel kakor detetu, »gospod stotnik, ne poznam pota in izgubil se bom v samotni puščavi«.

»Te ni sram? — Pazi! — Kjerkoli boš, stori, kar boš videl«, odgovoril mu je stotnik, in Ivan je žalosten odšel. Puška se mu je bleščala na rami, ki naj bi ga branila pred sovražnim napadom, in v glavi se je lesketal lepi nasvet gospodarjev, ki naj bi mu bil vodnik na težavni poti. Korajža mu je vstajala v srcu čedalje bolj. Solnce je silno pripekalo, in ko je prišel do podnožja hriba, čez katerega ga je peljala pot, legel je v senco, da bi se odpočil in počakal človeka, ki naj bi mu pokazal nadaljno pot. Zapazil je visoko gori nad seboj možakarja, ki je gonil dva težko obložena osla navkreber. Zopet se mu je zasvetil pred očmi gospodarjev nasvet: »Kjerkoli boš, stori, kar boš videl!« Ivan si je mislil: »Ta gre proti vrhu, tudi jaz moram za njim!«

Takoj se je odpravil na strmo in težavno pot. Možakar, ki je gonil osla, je prekoračil vrh, in Ivan ga ni več videl. Ko pa je bil tudi Ivan na vrhu in hotel po drugi strani hriba v nižino, sta se srečala z možakarjem, ki je počival s svojima osloma v hladni gabrovi senci. Ko je ta gledal vojaka pred seboj, se je prestrašil, popustil svoja dva oslička in bežal čez drn in strn v nižino, kolikor so ga nesle noge. Bil je tat in mislil, da ga vojaki zasledujejo. To je Ivan takoj uganil. Mislil je: »Če bi bil poštenjak, gotovo ne bi bil bežal.« Pregledal je tovore in našel velike dragocenosti. Odvezal je oslička in ju gnal dalje. Kmalu je bil pri častniku, kamor je bil poslan, in čudili so se, da je tako lepo zasledil tatu. Pozneje se je dognalo, da so vse dragocenosti, s katerimi je bil tat obložil svoja oslička, ukradene, in Ivan je dobil tretji del, ki je bil »poštenemu najditelju« določen od postave. Ivan je kar čez noč obogatel, in 3000 goldinarjev, ki so mu jih izplačali, se še tembolj veselil, ker se je ravnokar poslavljaj od vojaškega stanu.

II.

Ivan Pazi je zamenjal puško s potno palico, vojaško čepico z lepim žametovim klobukom in težko tornistro z malim kovčgom. Vesel in žalosten ob enem je stopil pred svojega dobrega stotnika, da bi mu podal roko.

»Kaj že greš?«

»Da, gospod stotnik; a storim rad, če mi še kaj zapoveste.«

»Ivan, pazi, pazi vedno, sicer se ti ne bo dobro godilo in težka ti bo pot skozi življenje.«

»Gospod stotnik, prosim, dajte mi še par nasvetov! Pomnil jih bom in se ravnal po njih, kakor takrat, ko sem zalotil tatu.«

»Dobro; pogodiva se! Lep nasvet ti bom dal, če mi plačaš zanj nič manj kot 1000 goldinarjev.«

»Vi se šalite, gospod stotnik! 1000 goldinarjev, to je mnogo — preveč!«

»Nič preveč! Če greš brez nasveta, ki ti ga mislim zdaj povedati, morda izgubiš ves denar, a povrhu tudi življenje. Kakor hočeš!«

»Dobro! Svetujte in vzemite 1000 goldinarjev!«

»Torej nasvet se glasi: Če prideš do bližnjice, pojdi po nji in pusti glavno cesto!«

»Ne bom ga pozabil, gospod stotnik! Nasvetujte mi še kaj družega.«

»Če daš zopet 1000 goldinarjev!«

»Predragi ste, gospod stotnik!«

»Ali ne veš, da ti je moj prvi nasvet, ki sem ti ga dal, ko si šel s pismom k mojemu prijatelju, prinesel 3000 goldinarjev?«

»Menite, da jih bodo tudi drugi, gospod stotnik?«

»Bog znaj!«

»Dobro! Svetujte drugič in dobite drugih 1000 goldinarjev, če nočete ceneje!«

»Drugi nasvet torej: Kar te nič ne briga, pusti pri miru in takrat vselej imej jezik za zobmi!«

»To je lep in krepak nasvet, gospod stotnik! Desetkrat več je vreden, kakor sem dal zanj.«

»No, glej! Še enega ti manjka, potem je vse popolno!«

»Gospod stotnik, tega mi povejte zastonj!«

»Nikakor ne! Daj mi zanj še ostalih 1000 goldinarjev. Povrhu pa ti bom dal še nekaj cekinov za vožnjo in pa tri dragocene torte, ki jih boš povžil doma s svojo ženo in svojim očetom.«

»Od 3000 goldinarjev mi ne ostane potem niti krajcarja, gospod stotnik! Imejte usmiljenje!«

»Ne bodi čuden, Ivan! Denar ti ne bo prav nič koristil. Premalo si oprezen, in te lahko okradejo; premalo si pazljiv, lahko ga izgubiš; premalo si varčen, zapraviš ga lahko, predno prideš domov! Nasvetov pa ti ne bo nihče ukral; tudi jih ne boš izgubil niti zapravil!«

»Primojdunaj, da je res! Še tretji nasvet!«

»Še tretji nasvet torej: Predno kaj začneš, pojdi in zaspi! Sicer boš vselej užagal kako neumno!«

»Gospod stotnik, tega nasveta pa ne razumem. Če se bom ravnal po njem, niti cigare ne bom smel prižgati, če nisem poprej vsaj pol noči prespal!«

»Tepček! Ne vzemi nasveta dobesedno! Pomen ima ta-le: Predno začneš kako važno stvar, jo prej dobro pretehtaj in premisli!«

»Že razumem, gospod stotnik!«

»Na, tu imaš povrhu!«

Ivanu so se zaiskrile oči, ko mu je ponudil gospod stotnik lepo številce suhih cekinov, kajti sicer bi bil brez denarja in niti domov ne bi mogel. Gospod stotnik je šel v sosedno sobo in prinesel iz nje mal zaboj.

»Na, tudi to vzemi! V zavoju so tri dragocene in umetno izdelane torte: prva bodi tvoja, druga očetova, tretja ženina!«

»Kako naj se vam zahvalim, gospod stotnik? Bog Vam tisočero povrni! Dobro se imejte in ostanite zdravi!«

»Ivan, pazi, pazi vedno — in srečno potuj!«

Težko je bilo Ivanu pri srcu, ko se je ločil od svojega dobrega gospodarja. Oprtal je na ramo svoje brašno, premislil še enkrat vse tri stotnikove nasvete in trdno sklenil, da jih bo uporabljal, kjerkoli in kadarkoli se mu bo

ponudila prilika. Peljal se je s pošto v svojo domovino. Veselo so se pogovarjali sopotniki, zbijali šale in tudi Ivan je bil vesel. Vroč dan je bil in gost prah se je dvigal izpod voza izpod konjskih kopit. Pot se je začela vzpenjati v velikih ovinkih proti vrhu in bližnji so vodile preko njih. Bila je prilika, da je Ivan uporabil prvi stotnikov nasvet: »Če prideš do bližnjice, pojdi po nji in pusti glavno cesto!« Zašepetal je postiljonu: »Grem peš po bližnji in na vrhu vas počakam.«

Ivan je stopil z voza in začel po strani z izcedi lezti navzgor. Ko je prišel zopet na glavno cesto, bil je truden; zato se je vsedel na cestni kamen, da bi se odpočil in počakal pošto. A čakal je je dolgo in zaman je je čakal. Že je hotel iti dalje, ko je zagledal pod seboj da se vije nekaj navzgor. Zelo, zelo se je začudil, ko je pošta prišla do vrha: Postiljon je bil razbit po obrazu, potniki poveljani o prahu in krvavi in nikogar ni bilo med njimi, ki ne bi bil imel na sebi znamenja nesreče. V vprek so pripovedovali, kaj se je zgodilo, velikem ovinku, med skalami in grmovjem so jih napadli obcestni roparji in jih okradli vsega, kar so imeli seboj.

Ivan Pazi se je spomnil s hvalečnim srcem svojega stotnika in lepega nasveta, ki ga je obvaroval tolike nesreče. Nič se ni kesa, da je dal zanj 1000 goldinarjev. Več se ni voz s pošto, ampak šel je dalje po bližnjicah. Nekaj pa je bil pozabil, namreč na prenočišču in dogodilo se je, da ga je komaj sredi poti samotni gorski puščavi dohitela noč.

Po dolgem je vendar prišel do slabe obcestne krčme. Nič ga ni veselilo, da bi ostal in prenočil, a noč je bila temna in pot nevarna. Potrkal je na vrata, in mož divje zunanosti je stopil na prag in mu odprl dver.

»Ali bi lahko prenočil pri vas?«

»Zakaj ne?«

Ivan je vstopil in se vsedel na eno strano ognjišča, na katerem je krčmar, edina oseba, ki je bila menda pri hiši, vrtel na železnem ražnju divjega zajca. Rad bi bil Ivan poprašal krčmarja, zakaj kar tako sam živi v taki puščavi, a spomnil se je drugega stotnikovega nasveta: Kar te nič ne briga, pusti pri miru in takrat vselej imej jezik za zobmi. Spomnil se je Ivan tega nasveta in prašal je samo, če bi dobil kaj večerje.

»Skupaj bodeva povžila tega zajca, mal kruha in malo vina«, odgovoril mu je krčmar.

Ko je bil zajec pečen, pristavil je krčmar k ognjišču majhno mizico, ki je poprej stala v kotu, dvignil vrata, ki so bila v tleh in vodila v klet in zavpil skozi odprtino z divjim glasom: »Pojdi zdaj gor!«

Ceprav je bil Ivan Pazi močan, kakor so hribovci po navadi močni, vendar se mu je zdelo, ko je vse to videl in slišal, da se mu je težje lasje. Vse grozovite povesti, ki jih je čul še kot deček o takih roparskih krčmah, so mu v hipu stopile pred oči. Njegov strah pa je bil še večji, ko je videl, da se skozi odprtim plazi dolga, koščena prikazen, zavita v umazane čunje, v oči pa strah, grozo in pomilovanje. Bila je ženska, ki se je boječe zgrudila pred ognjiščem.

Ivan je že mislil vprašati, kdo je ta nesrečna ženska in kakšna je zgodovina njenega življenja, a v istem hipu se je zopet spomnil stotnikovega nasveta in tesneje je stisnil z ustnicami svoj jezik, da se mu ni ganil.

Krčmar in Ivan sta sedla k večerji, pri miru, drugi razburjen, in nobeden ni črtnil niti besedice. Zdajpa zdaj je krčmar vrgel se stradani ubožici košček kruha ali kost, kar je nesrečnica hlastno povžila.

Ko je bila večerja pri kraju, je krčmar vstal, odprl vratica, kakor prej, hudo in ukazoval pogledal in nesrečnica je zopet odšla v svoj brlog. Krčmar je vratica zopet zaprl in

mirno, kakor da se ne bi bilo nič zgodilo, zopet sedel za ognjišče. Ivan Pazi je čutil na novo, kako ga je izkušnjavec izkušal, naj vpraša, kako in kaj, a bil je stanovit, ko se je spomnil stotnikovega nasveta.

Potem sta šla počivat. Ni treba še povdarjati, da Ivan tisto noč ni zatislil očesa. Kakor hitro je zasijalo mlado jutro, je plačal večerjo, pijačo in prenočišče, oprtal svoje brašno in je hotel oditi. A krčmar ga je še vprašal:

»Kako ste spali?«

»Izvrstno!«

»Ste-li bili v moji hiši zadovoljni?«

»Zakaj ne?«

»Ali se niste nad ničimer izpodtikali?«

»Bog obvari!«

Krčmar je padel z razprostrtimi rokami predenj, in Ivan je stopil prestrašen korak nazaj, hoteč se braniti.

»Ne bojte se, prijatelj«, zaklical je krčmar jokaje od veselja. — »dajte, da vas objamem. Vi ste mož, kakršnega sem iskal. Prinesli ste mir v mojo hišo in storili, da sem zopet človek.« Nato mu je začel na dolgo in široko razkladati zgodovino svojega življenja.

»Žena in jaz«, tako je začel, »sva živela v miru in milosti božji tu doli v bližnji vasi. Sosedje pa so začeli med nama netiti razpor in nesloga in ž njo nezadovoljnost se je nasečila v našo hišo. Vsak dan, ki nama ga je Bog poslal, sva se prepirala, in vedno se mi je zdelo, da se podira hiša. Žena se mi je čedalje bolj odtuževala, začela mi je uhajati in spor je rodil spor. Sklenil sem, maščevati se nad njo in maščevati se ob enem nad vsakim človekom, ki bi se utikal kaj v najine razmere. Postal sem divjak, — zverina. Prišel sem v to samotno sotesko in zaprl svojo ženo v ječo. Reči moram, da se tudi vam ne bi bila dobra godila, ko bi se bili utikali kaj v najine razmere. Hvala vam, da ste me rešili in me odvezali od strašne, dasi nedopustne zaobljube.«

Kakor okamenel je stal Ivan, ko mu je krčmar pravil vse grozovitosti. Bog ve, kaj bi se mu bilo zgodilo, da ga ni rešil modri na-

svet stotnikov. Krčmar pa je zdiral k vratom, jih odprl in oduševljen zaklical:

»Ženka ljuba, pridi gor! Odušeno bodi tebi in meni! Konec bodi tvojega in mojega trpljenja! Prid ven iz ječe in zapusti svoje umazane cunje! Vrnila se bodeva na svoj lepi dom v vas, a poprej zažgiva to zlodejevo bivališče, ki naj razpade kot solnčni prah.«

Nesrečnica je prišla iz temnega brloga in jokala solze veselja. Zaplamenela je hiša in zgorelo je vse, kar je bilo v nji . . .

Ivan Pazi pa je šel dalje in razmišljal, kaj se je bilo vse zgodilo. Vesel je bil svoje sreče, a od strahu, ki ga je doživel, so se mu še vedno šibile noge.

III.

Ivan Pazi je zavriskal od veselja, ko je ugledal domači zvonik in zaslišal domače zvonove, ki so zvonili »Zdravo Marijo!«

A strah ga je obšel zopet. »Kdo mi pravi, da je žena še živa, da je še živ oče, ali da se jima ni kaj pripetilo?« S takimi pomisleki je stopal proti domači vasi.

Zmračilo se je bilo že, in mesec je zasijal izza oblakov. Ivanova hišica je bila med prvimi v vasi.

Uhod je imela z vrta, kjer je rastle nekaj sadnega drevja, pa še več trnja in grmovja. Ivan je stopil za leskov grm, da bi opazoval, kaj se v hiši godi in kaj bodo govorili.

Hipoma so se vrata odprla in visoka moška postava, zavita v temen plašč, je stopila iz veže v jasno noč. V obraz je Ivan ni videl. »Z Bogom!« se je čulo, in duri so se zopet zaprle. Ivan je bil že stopil izza grma, krepko je stisnil potno palico, a šinil mu je v glavo tretji nasvet stotnikov: Predno kaj začneš, pojdi in zaspi! — Skočil je izza grma in potrkal na vrata.

Žena mu je odprla vrata, kajti precej ga je spoznala po glasu, objela ga in bila ga je silno vesela.

»Ti nehvaležnež«, mu je zaklicala, »dolgi

sedem let nisi dal nobenega glasu od sebe! Nismo vedeli, si-li živ ali mrtev!«

»Pisati, kakor veš, ne znam. A tudi ti nisi pisala.«

»Ni res! Kajti jaz in oče sva ti skupaj pisala več kot dvajset pisem, a na nobeno nisi odgovoril.«

»Saj jih nisem dobil«, je gledal Ivan debelo.

»Saj smo jih naslovili na Ivana Fernando.«

»Ah, se mi je zdelo. Imenovali so me vsi vedno in vedno Ivan Pazi.«

»Pomembno ime! Kdo naj bi bil to vedel? — Gotovo si lačen, ne-li? Takoj bomo večerjali, ko pridejo oče.« — Mlada ženica je dela v skledo in pogrnila mizo.

Zopet je nekdo potrkal na vrata. Bil je oče in eden je bil bolj vesel kot drugi, ko sta se ugledala. Dolg objem ju je zopet združil po sedmih dolgih letih.

Sedli so za mizo in večerjali. Po večerji je prinesel tudi Ivan svoj torte na mizo, ki mu jih je bil stotnik podaril in je pripovedoval, kako je bil na lep način prišel do 3000 goldinarjev, a kako jih je zopet dal za troje modrih nasvetov.

Očetu se nasveti niso zdeli predragi, le ženi je bilo nepojmljivo, da ni mogel od tako velike svote niti krajcarja prinesiti domov svoji dragi ženi v dar in spomin.

»Dobro«, je rekel Ivan, »pokusimo stotnikove torte! Dejal je, da so izvrstne.«

In ko je Ivan razdelil svojo, našel je v njej 1000 goldinarjev v zlatu. Tudi žena in oče sta brž razrezala svoji torti, in iz vsake se je zabliskalo 1000 goldinarjev v veliko začudenje in še večje veselje male družinice. Tako radostni še nikdar niso sedeli za lepo javorovo mizo.

Ivan Pazi je tlesnil z rokami in vskliknil:

»Bog živi, dobrega mojega stotnika!« — Drugi dan je pa oče, — Ivan ni znal pisati! — napisal gospodu dolgo zahvalno pismo . . .

Razgled po domovini.

× III. slov. katol. shod je uspel tako veličastno in v vsestransko zadovoljnost, da se po pravici radujejo vspeha vsi, ki so se udeležili. Da vse nasprotno časopisje besni od jeze vsled tega, je le znamenje, da je uspeh popoln. »Slovenski Narod«, ali kakor se nam ošabno imenuje: glasilu narodno-napredne inteligence, je popolnoma zbesnel. Nekaj dni sem vede se tako, kakor siloviti norec, kadar mu natvezijo prisilni jopič ter mu tako onemogočijo dejanske napade. Norec daje v tem položaju duška svoji besnosti s surovim kričanjem in ostudnim govorjenjem. »Slov. Narod« pa, kateremu so natvezili soc. demokratije na zadnjem shodu prisilni jopič ter mu tako onemogočili vsako nadaljno kretanje, se penisedaj v onemogli jezi ter daje duška svoji besnosti z najpodlejšimi in najostudnejšimi lažmi, kakoršnih je zmožen edinole z razbojniki in tatovi v intimni dotiki nahajajoč se individuum. Pa to nas le veseli. Omeniti moramo, da so ne le domačini, ampak tudi tuji gostje izrazili svojo zadovoljnost nad krasnim redom, ki je vladal na celém shodu. Toliko tisočev ljudstva, pa je bilo vse v najlepšem redu. Nobene nevolje, nobene zabavljice nisi slišal, nihče od tolkih

tisočev ni bil pijan ali naredil kake nerodnosti. To je znamenje discipliniranega, izobraženega ljudstva. Seveda je bilo to mogoče v tako pripravljenih prostorih kakor jih ima Union. Če se nasprotniki jeze nad »Unionom«, zakaj je bil v njem katoliški shod, jim damo naznanje, da je »Union« na razpolago za vsako dostojno prireditve vsakomu in da je pripravljalni odbor za katoliški shod dvorano in vse prostore, ki jih je rabil najel in plačal. »Union« je pa veliko preizkušnjo sijajno prestal in vsi tujgostje ki so bili te dni v njem, so priznali, da je zgradba izredno srečna in pripravna, tako da se v največjih mestih dobi težko kaj podobnega. Tako torej mislimo, da je katoliški shod poleg svojega glavnega namena, organizirati katoliške Slovence, dosegel tudi še drugi namen: Marsikomu je priljubil Ljubljano in tako koristil njenemu dobremu imenu, in upamo, da tudi negostoljubnost liberalno - soc. demokratske zveze, županov beg in žvižganje »svo-bodomiselne« druhali tega vtisa niso mogli znatno oslabiti. Tako se vedno bolj kaže, kdo dela Slovenstvu in Ljubljani v korist!

Protestni shodi liberalcev in socialnih demokratov po raznih krajih Kranjske so bil kaj

klaverni, dasi so izdali ti bratci ogromne svote denarja za agitacijo. Strastno so delali za obilno udeležbo po Ljubljani. Na tisoče listkov so znosili po hišah, gostilnah in trgovinah ter bobnali ljudi skupaj. Prišlo je res do tisoč oseb v »Narodni dom«, a največ je bilo med temi mlečnozobih pobalinov in liberalnih študentov, šribarjev raznih pisarn, nekaj magistratnih uradnikov in socialističnih delavcev. pravih meščanov ni bilo, ker so že ti siti Tavčarjevih neslanih psov in sirovosti. Predsedoval je shodu liberalni advokat dr. Ravnihar, poleg njega novopečeni advokat in kompanjon Trillerjev, dr. Novak. Oba naj si slovensko ljudstvo dobro zapomni. Po volitvi predsedstva je odprl debeli Tavčar svoja široka usta in v dolgem govoru ponavljal že stokrat ovržene neresnice o katoliški cerkvi, zabavljal je škofom, sramotil duhovščino itd. Govoril je uprav satansko. Nič boljši ni bil to pot njegov pobratim rdeči Kristan. Tavčar in Kristan sta tekmovala, kdo bo največ bogokletstev izustil. Kristan je slovesno izjavil, da bo imela katoliška stranka najbolj zagrizenega sovražnika v socialni demokraciji. Kakor mesar živino, tako je tudi on mrcvaril vero in cerkvene naredbe ter odrekal duhovščini skrbeti za dušni in večni blagor ljudstva. V tem tonu je šlo dalje. Dr. Tavčar je imel ta dan rudečo kravato, Kristan pa je nosil belopisano. Našla sta se v objemu dve brezverski duši.

— Shod so napravili socialisti v zvezi z

liberalci tudi na Vrhnikih. A tu so jo pošteno skupili. Predsedoval je shodu znani Lenarčič, ki ponuja tudi po župniščih svoje harmonije, kar naj se vzame na znanje, ko pride zastopnik Lenarčičev ponujat njegovo blago. A ta shod so razbile vrle Vrhničanke, za kar jim bodi izražena vsa pohvala. Te vrle žene niso dopustile, da bi se tak nepridiprav, kakor je Kristan, norčeval iz Boga in sv. vere. Zelen kot kušar je sedel Kristan nekaj časa pri mizi, a ženske so mu začele metati pesek in druge stvari v obraz in mu dajale razne prilimke. Nazadnje je moral pogumni vitez zbežati s svojo kompanijo skozi pralno kuhinjo v gostilniške prostore. — Shod v Vevčah so socialisti sklicali na nedeljo popoldne. Tu je došlo tudi mnogo naših delavcev in delavk. Socialisti so jih začeli psovati in nazadnje pobijati. Metali so vanje kozarce, stole, kamenje. Neka delavka je bila hudo ranjena. Zapomniti si je potreba, da je gostilničar Kališek, s svojo družino pomagal socialistom. — V Črnem vrhu nad Idrijo so naši razbili liberalcem in socialistom sklicani protestni shod. — V Št. Peter na Krasu je došlo na shod nad 100 oseb, med temi je bilo tudi več žensk. Št. peterskih kmetov je bilo 15, na katoliškem shodu jih je bilo pa 20. Vsepehov niso dosegli nikakih. S temi shodi so liberalci in socialisti izdali svoje namene, namreč, uničiti cerkev. Zato proč z brezverskima, z nedolžno krvjo oblitima strankama!

»Ponesrečni katoliški shod«. »Narod« piše: »V primeri s I. in II. katoliškim shodom se je tretji katoliški shod naravnost klavirno obnesel. Došlo so tri brzojavke... Duhovniki so v nedeljo kar pobegnili domov, po tem se je potikalo po Ljubljani le kakih 50 duhovnikov, drugi backi so že v nedeljo ušli... Tržaškega škofa dr. Nagla sploh na shod ni bilo... Tako »Narod«. Če liberalce tako poročanje osrečuje, nam je prav. Tisti, ki je bil na priredbah III. slovenskega katoliškega shoda v ponedeljek in torek, se bo »Narodovim« izbruhom od srca smejal. Še ob zaključku shoda v torek zvečer je bil komerz tako ogromno obiskan in tako velesijajen, da takega komersa še ni bilo v Ljubljani. V spopolnjenje povemo še, da »Narod« poroča, da je restavrativ v »Unionu« prodal samo eno šunko. »Narod« je tudi tako ljubezniv, da priobčuje imena onih hišnih posestnikov, ki so popolnoma iz svoje proste volje izobesili zastave. Tudi s tem se »Narod« le blamira, ker je zastav bilo več nego pri županovi desetletnici. Kaj bi šele bilo, če bi pripravljalni odbor poslal svoje člane, ljubljanske meščane po ljubljanskih hišah. Potem bi bilo po Ljubljani desetkrat več zastav, kakor jih je takrat, kadar mestni magistrat pošilja po hišah svoje ljudi in s terorizmom vpliva na izobešanje zastav. »Narod« vzklika: »Kar smilijo se nam klerikalci, tak fujasko so doživeli s svojim katoliškim shodom.« Nam se pa smilijo ljudje, ki morajo v »Narodu« požirati cele kope takih »informacij«. Tisti Ljubljančanje, ki ste gledali dostojni nastop udeležencev III. slovenskega katoliškega shoda in sedaj čitate »Narodove« smešne izbruhe, ali bode sedaj izprevideli, v kaki slabi družbi ste, ako se pajdašite z »Narodovci«, katerih edino delo je laž? Vi, ki ste bili sami na shodu, ste žive priče, kako slajno se je obnesel zadnji katoliški shod, ki je presegal po številu udeležencev oba prejšnja. Smelo trdimo, da se je udeležilo vseh zborovanj nad 10.000 oseb. Brzojavk je prišlo izredno veliko. Bile so vse ponatisnjene v »Slovincu«. Ravno ta slajna udeležba je spravila liberalce iz uma da tako nesramno lažejo po »Narodu«, da naposled samim sebi verujejo. Zaslepljeni ljudje!

Dr. Tavčar in katoliški shod. Na nedeljskem shodu v »Narodnem domu« je dr.

Tavčar takole opisal slovenski klerikalizem: »Ker sem prepričan, da je slovenski klerikalizem kača, moram danes, kar sem že sto in stokrat povedal, zopet povedati, da glavna lastnost te kače je ta, da je strupena. In strupena je v resnici!« — Njegov opis je pa pol jara kača, pol stekli polž. — O vdeležencih našega shoda je dejal: »Če ste danes po ulicah našega mesta hodili in srečavali tolpe, katerim se je lakota iz obrazov svetila, katerim se je, ko so s svojimi cekarčki okoli lazili, videlo, da znajo s težavo do pet šteti, potem ste videli te žrtve sloven, katoličanstva.« Te »tolpe« pokažejo, do koliko znajo šteti. O tem naj bo brez skrbi dr. Tavčar. Prišel je s podlim napadom na škofo, končal z bogokletvijo: »Blagi so naši nameni, zategadelj upam, da je danes Bog tudi v naši sredi medtem, ko tiči sredi katoliškega shoda — ludič požrešnosti. Z lahko vestjo končam! Pri tem pa mi služi v tolažilno zavest, da mi bode gospod Bog, ko me bo enkrat sodil, govoril besede: »Pojdi v nebeško kraljestvo, velika je tvoja zasluga, ker si se udeležil protestnega shoda — proti katoliškemu shodu!« Pljunimo! Fej te bodi! Slovensko ljudstvo, zapomni si te zlobne psovke, s katerimi te je obmetaval voditelj liberalcev dr. Tavčar. Vas slovenski možje, ki ste iz vseh krajev slovenske domovine prihiteli v Ljubljano, je ta mož, ki ga je tudi rodila kmetica, imenoval lačne tolpe, ki ne znajo šteti do pet. Približale se bodo tekoma par mesecev volitve za drž. zbor in tedaj bodo liberalci hodili za vami in se prilizovali, da bi dobili vaše glasove, a takrat jim pokažite vrata. Videli ste s svojimi očmi v Ljubljani, kakšni so liberalci, da ni slabših in bolj izprijenih ljudi, nego je ta svojat. Zato se pregreši vsak kmet, vsak delavec, vsak poštenjak hudo nad svojim stanom in nad svojo vero, kdor kakorkoli pripomore liberalni stranki do zmage, bodisi v občini, pri deželnih ali državnozborskih volitvah. Taki stranki in vsem, ki jo podpirajo, je treba napovedati najhujši boj.

Ljubljanski porotniki so obsodili na smrt 23 let starega Jerneja Perkota, ki je umoril otroka svojega gospodarja. Pred okoli petnajstimi leti ga je vzela mati sedanjega gopestnika Jurija Čimžarja v Orehovljah v rejo in od takrat je ostal pri hiši za pastirja. Bil je po naravi bistrega uma, navadil se v šoli dobro čitati, pisati in računati, zlasti so ga veselile knjige, katere je strastno prebiral. Nekako pred osmimi leti ga je zadela huda nesreča. Od nekdaj slabe oči so mu opešale, tako da je oslepel. Ta nesreča je povzročila preobrat v njegovem značaju. V njegovem srcu so se ukoreninile zlovoljnost, nezaupljivost in srd na ves svet, ker se je domišljeval, da se mu kot slepcu vsi ljudje rogaajo, in ta misel ga je pekla kot ogenj. Edino hladilo zato je bilo maščevanje. To je pokazal v prvih dveh slučajih. Ko mu je pevka zaklenila cerkveni kor, domišljeval si je, da so ga sumničili, da hoče pevcem note krasti. Iz jeze je zabil ključavnico s pilami, tako da ni mogla pevka na kor. Cerkevnik mu je očital to dejanje, a Perko je šel po noči ter zadelaal s peskom in žebli ključavnico cerkvenih vrat. Na svojega gospodarja je bil že dolgo jezen. Za malo se mu je zdelo, če ga je Čimžar po zaslugi kaznoval zlasti, ker je cerkveniku nagajal. Ko mu je pa gospodar očital, da mu krađe klobase in mu pri tem zagrozil, da ga bo pretepel, da bo ves črn, sklenil je Perko Čimžarju grozno osveto. Najprvo je mislil gospodarja s sekro napasti, ker je pa vedel, da je gospodar močnejši, je to misel opustil. Nato se mu je rodila misel, gospodarju hišo zažgati, a je tudi to nakano opustil, ker bi bilo vsled nastalega požara preveč ljudi nesrečnih. Dne 23. julija 1906 je šel Jurij Čimžar na vse zgodaj

ajdo sejat. Okrog 7. ure zjutraj mu je nesla žena Marija s starejšo hčerko zajutrek na polje. Doma ostala je le enoletna hčerka Ančka, ki je spala v čumnati v zibelji. Jernej Perko je pasel na vrtu krave in gospodinja mu je naročila, naj poziblje punčko, če bi jokala. Na paši je Perkotu zopet šinila misel na požig, katerega je naueraval takoj izvršiti, potem pa pobegniti iz hiše. Ko je premišljeval, kje dobiti žvepljenke, je otrok v zibelji zajokal in v tem hipu ga je prešinila misel, da isto tud doseže, če otroka zakolje. Vzel je z mize krušni nož, šel z njim v čumnato, zatipal otroka in mu nož dvakrat zasadil v vrat, enkrat pa v glavo. Nož je nato obrisal z roko in ga v malho vtaknil. Predno je pa ta grozni čin izvršil, oblekel je svojo boljšo obleko, vzel gospodarjev klobuk in telovnik, v katerem je bila nikelnasta ura s srebrno verižico in pobegnil iz hiše. Storičla so drugo jutro zasledili orožniki blizu Kranja. Perko je priznal, da je nalašč in premišljeno otroka usmrtil.

Policijske odredbe za čas cesarjevega potovanja po Dalmaciji so silno stroge. Po vseh hotelih morajo biti zapisniki tujcev izpolnjeni z vsoto natančnostjo. Istotako se morajo legitimirati vsi potniki, ki se pripeljejo z ladjami. To jih spravlja včasih v velike neprimlikke, iz katerih se tudi pošteti ljudje z raznimi sitnostmi komaj izmotaajo. Včasih nima kdo pri roki legitimaciji, niti znancev, ki bi posameznika lahko legitimirali. To neprimliko stanje bo trajalo od 28. avgusta do 18. septembra.

Nekaj Slovencev se je udeležilo jugoslovanske razstave v Sofiji na Bolgarskem. Bili so prav pristrčno sprejeti. Med gosti Slovenci je bil tudi ljubljanski župan Hribar, ki se je nalašč izognil na ta način katoliškemu shodu. Če bi bil Hribar le malo olikan, bi moral pozdraviti shod saj radi gostov, ki so došli od vseh krajev.

Kako »Narod« laže. »Narod« je nalagal svoje bravce s tem, da ni bilo tržaškega škofa premil. g. dr. Nagla v Ljubljano. Resnica je ta: Tržaški škof se je pripeljal v Ljubljano ponedeljek zvečer, v torek ob 8. uri je maševal v stolnici in potem se je udeležil obeh slavnostnih zborovanj v »Unionu«. V torek zvečer se je zopet odpeljal. Tako torej »farba« ta list svoje bravce in ti mu kajpada verjamejo.

Imenovanje. Knezoškofijski kancelar g. Viktor Steska je imenovan za konzistorijalnega svetnika.

Duhovniške izpremembe v ljubljanski škofiji. Gospod Henrik Bukowitz, kapelan v Mokronogu je imenovan za župnega upravitelja te župnije. — Premesčeni so naslednji gospodje kapelani: Francišek Ferjančič od Sv. Jakoba v Ljubljani kot podvodja in ekonom v duhovsko semenišče; dr. Francišek Grivec iz Doba kot naučni prefekt v duhovsko semenišče; Francišek Kimovec iz Predoselj kot prefekt v kn. šk. Alojzijeviske; Josip Logar iz Kočevja kot prefekt v kn. šk. zavod sv. Stanislava v Št. Vidu nad Ljubljano; Leopold Kolbezen iz Cerkelj pri Kranju v Št. Jernej; Matej Kos z Dóbrove pri Ljubljani kot župni upravitelj v Leskovico; Janez Erjavc iz Šmartnega pri Litiji na Dóbrovo; Francišek Vidmar iz Boštanja v Krško; Jernej Kovič iz Starega trga pri Ložu v Št. Vid pri Zatičini; Evgen Legat od Sv. Križa pri Litiji v Škofjo Loko. — Nameščeni so gospodje: Cand. prof. Anton Koritnik

kot prefekt v kn.-šk. Alojzijevešču; dr. Alojzij Merhar kot kapelan v Dobu; dalje semeniški duhovniki: Anton Breznik kot kapelan v Postojni; Anton Gole v Šmartnem pri Litiji; Frančišek Jere kot prefekt v kn.-šk. zavodu sv. Stanislava; Matej Ježek kot kapelan v Mokronogu; Janez Noč v Sodražici; Anton Vadenal v Višnji gori; kot kapelani so nameščeni novomašniki: Anton Demšar v Kočevju; Valentin Jerše v Škocijanu pri Dobravi; Vincencij Kavčič v Križevem pri Kostanjevici; Franč. Kerhne v Toplicah; Janez Klavžar v Starem trgu pri Ložu; Janez Kmet v Boštanju; Janez Langerholz v Cerkljah pri Kranju; Matija Noč pri Sv. Trojici na Dolenjskem; Anton Papež pri Sv. Križu pri Litiji; Janez Pogačar v Žužemberku; Janez Sedej na Vrhniki. — Kot prefekta v kn.-šk. zavodu sv. Stanislava sta nameščena subdiakon Ivan Kogovšek in diakon Ivan Gogala.

× **Zahvala in prošnja do Ljubljancev in do drugih Slovencev.** Vsem onim ki so poslali našemu uredništvu molitvenike in druge knjige, se najiskrenejše zahvaljujemo. Prosimo pa vse domoljubne čitatelje po Ljubljani: **Nabirajte pri svojih znancih slovenske molitvenike, da preskrbimo vse pokrajine, v katerih slovenski jezik še ni izginil s slovenskimi molitveniki.** Tudi druge slovenske knjige v ta namen so dobro došle. Kdor ne more nabrati knjig, naj pošlje kak dar v ta namen, ki se izkaže v našem listu. Tudi gospodje po drugih naših krajih naj v svojih krogih nabirajo molitvenike. Ko jih zbero primerno število, naj to sporoče našemu uredništvu, nakar jim »Slov. dijaška zveza vse potrebno naznani. Naša izobraževalna društva in dijaki, ki ste še na počitnicah na delo, tudi v tem oziru! Pomagajmo bratom!

Ljubljansko barje. Cesar je potrdil načrt zakona, po katerem se prične osuševati ljubljansko barje. V ta namen se v kratkem snidejo zastopniki države, dežele, mesta ljubljanskega in glavnega močvirskega odbora, da se dogovore o nadaljnjem postopanju.

Odlikovana slovenska vojaka. Narednik 17. pešpolka Andrej Ovsenik je dobil srebrni zaslužni križec, ker je nekega potapljačega se človeka rešil iz vode. Od ministrstva je dobil pohvalo za sopolno narednik 17. pešpolka Anton Dolenc.

Nova določba za orožne vaje deželnih brambovcev. Leta 1907 opuste pri deželnih bramborih dosedanj način orožnih vaj. K orožnim vajam vpokličejo brambovce deželnih strelcev in brambovskega polka št. 4 15 apr. 15. majnika, 15. junija, 15. julija, 15. avgusta, v ostalih polkih pa 15. marca, 15. aprila, 15. maja, 15. junija, 15. julija. Za končne vaje se vpokličejo brambovci sredi avgusta. Vsak k orožni vaji pozvani brambovec sme naznaniti do 31. decembra t. l. po občini čas, kdaj želi, da gre k orožnim vajam in naj se po možnosti ozira po njihovih željah. Od srede julija do srede avgusta smejo pozvati k vajam le moštvo, ki se zglašijo prostovoljno.

+ **Podeljeni sta župnija Javorje nad Škofjo Loko č. g. Janezu Pfajfarju in župnija St. Lenart č. g. Frančišku Severju.**

+ **Vizitacija in birmovanje.** Premilostni g. knezoškof ljubljanski dr. A. Bonaventur Jeglič se je soboto 1. septembra odpeljal na kano-nično vizitacijo in birmovanje v leskovski in semiški dekaniji. Vizitacija bo trajala do 26. septembra.

+ **Lokalna železnica Kranj-Tržič.** Pogajanja o koncesiji lokalne železnice Kranj-Tržič so končana. Vsak čas objavijo koncesijo. Železnica se financira po 1.750.000 kron državne garancije, dežela in zasebni udeleženci so zagotovili 320.000 kron. Progo zgradi in upravlja država. Dela razpišejo v najkrajšem času.

— **Cerkev na Viču** se prične graditi z današnjim dnem, delo je izročeno stavbeniku gospodu Viljemu Treo. Letos se postavijo temelji, se sežida podstavek, stolp pa se gradi kvišku, dokler bo ugodno vreme. Ako ne bo nesreče, bo cerkev drugo jesen posvečena. Z denarjem, nabranim od sedaj, je plačan obširni prostor, za cerkev je ostalo le prav malo; sv. Anton Padovanski nagani srca svojih častilcev, da pripomorejo k stavbi! Kakor kažejo načrti, bo cerkev lepa, prostorna, petindvajset metrov od državne ceste proč in poldrugi meter višja od nje; stala bo ravno onstran šole in tvorila s šolo in pošto vred središče viške občine. Župnišče je že pod streho. Koncem meseca bo slovesno blagoslovljenje temeljnega kamna.

Gorenjske novice.

Iz kranjskega okraja.

g **Pri sv. Joštu** bo 3. nedeljo, 16. septembra, t. j. na nedeljo Žalostne Matere Božje velik romarski shod. Ta dan se zadobe na sv. stopnicah porciunkulski odpustki in sicer od polnoči v nedeljo. Spovedovalo bode ob tej priliki več spovednikov. Sv. maša bo tudi ob 9. uri.

g **Hranilnica in posojilnica v Šmartnem pri Kranju** prav lepo napreduje. V osemih mesecih svojega obstanka ima že nad 200 tisoč kron prometa. Hranilnih knjižic je izdala do 190, na katerih je vloženih blizu 94 tisoč kron. Pa naj še kdo reče, da je hranilnica v Šmartnem nepotrebna!

g **Iz Senčurja.** Katoliško, slovensko izobraževalno društvo iz Senčurja pri Kranju očitno napreduje od dne do dne. V letošnji sezoni je priredilo že veliko ljudsko veselico z igro in prednašanjem na glasovirju. Nad vse sijajno pa je pokazalo svoj pogum na katoliškem shodu v nedeljo, dne 26. avgusta pri javni ljudski veselici v »Unionu«. Bilo je edino društvo iz navadne kmetijske fare, ki se je upalo v slavnostni dvorani »Uniona« peti prelepo Sattnerjevo skladbo: »Za dom med bojni grom«, in še eno narodno. Zato je želo v dvorani splošno pohvalo. Sedaj se zopet pripravlja za zanimivo igro »Zamujeni vlak«. Kakor so cenjeni čitatelji »Domoljubovi« že čitali, priredi letos to društvo zopet posebni romarski vlak na Sv. Goro in Trst. Ima tudi že precej abstinentov v svoji sredi, med njimi tri polne. Vse to kaže društvu velik napredek. Naj bi društvo še v bodočnosti tako vstrajno napredovalo, da bi res zaslužilo ime: »Izobraževalno društvo«. Romarski vlak na Gorico in Trst gre gotovo 15. sept. ob polu 9. zjutraj iz Kranja. Vožnja po novi progi Jesenice-Trst je ena izmed najzanimivejših. Udeleženci naj se hitro oglašajo pri »Katol. slovenskem« izobraževalnem društvu v Senčurju pri Kranju.

Vožnja v Trst in nazaj stane iz Kranja 6 K 40 vinarjev.

g **Iz skritega Loma.** Ne vem, če sem mojim vrsticam pravi naslov dal »iz skritega Loma«, ta velja za zimo, ne pa za leto. Odkar imamo domačega duhovna, je vse nekako oživel. Skromni, kakoršni smo, ne trobimo vsako malenkost v svet. Ali pri priložnosti pa radi kaj več na enkrat povemo, da svet zna, da Lomljani še živimo. — Torej, ko sem se že namenil pisati, hočem malo poseči nazaj v letošnje kroniko Lomsko. Lepa nedelja je bila, res lepa. Presveto so v procesiji nosili prečastiti gospod svetnik in župnik tržiški, Fran Spendal, evangelje sta pa pela g. Lenard Zupan, kaplan Tržički in domači duhoven. Godci in 18 pevk in pevcev, so svirajoč in izvrstno pevajoč povišali lepo pobožnost. Bilo je res tako lepo, da je neki starček rekel: Kmalu bom 90 let star, ali take procesije v Lomu ne pomnim. — Vse Bogu v slavo! — Naša prijazna in lepa cerkva vabi tudi strance na pobožnost. Na dan sv. Janeza Krst. so imeli gg. lovci iz Tržiča sv. mašo in pripeljali seboj vrle pevce, ki so izborno peli med mašo. Tudi orglje so se zopet oglasile, ki so molčale od smrti zaslužnega starčka, Aleža Sokliča, ki je službo organista nad 60 let opravil in kate-rega smo letos 12. aprila spremili k večnemu počitku. Hvala Bogu, da imamo dobre pevkinje in pevce, dve sestri in tri brate iz ene hiše, ki pod vodstvom mladega gospodarja Franceta Megliča, kaj lepo poveličujejo dan Gospodov. Kot basist pa pomaga tukaj znani Pavel. — Nedeljo pozneje so prispeli k sveti maši ob 6. uri zjutraj prav v plohi-neplašljivi ognjegasci iz Tržiča. — Kar smo skozi štiri leta pogrešali, namreč vsakdanjo sv. mašo, smo imeli priložnost letos nekoliko nadomestiti, ker smo imeli s početka julija skozi 14 dni dve sveti maši na dan, meseca avgusta pa skozi pet dni celo po štiri. Prišli so namreč na obisk duhovni, dobri prijatelji domačega gospoda. Dne 3. julija so nas počastili preč. g. dekan iz Kranja, Anton Koblar, na svoji kano-nični vizitaciji; vse so našli v redu in prav dopadlo se jim je. — Zdaj pa nekaj, kar Lom znabiti od Napoleonovih časov ni doživel. Bili so že vojak časno tukaj nastavljeni, ali pehota. Kdo bi si mislil, da po strmi gabeli pripeljejo tudi konjeniki. 28. avgusta smo spravili pod streho 114 konj in toliko mož, pa čelu jim 4 častnike, katere je pogostil domači gospod, bivši vojaški duhoven. To so se začudili častniki, najti v skrivnem Lomu nekdanjega tovariša v uniformi. Ogledali so si cerkev, ki jim je glede lepih oltarjev in čistote kaj dopadla. Tudi župnišče, ki je po dobroti in požrtvovanju dobrih Lomljanov postalo prava idila, jim je kaj ugajalo. Čast in poštenje pa disciplini in lepemu ponašanju vojakov; saj ni bilo hrupa, ampak vse mirno, kakor po navadi v našem skrivnem Lomu.

Iz raznih krajev Gorenjske.

g **Iz Dola pod Ljubljano.** V nedeljo, dne 2. t. m. je priredilo naše katoliško, slovensko izobraževalno društvo predavanje. Predaval je g. Ivan Gostinčar iz Ljubljane o narodnem gospodarstvu. Razložil nam je najpoprej zgodovino kmečkega stanu za časa suženjstva in tlake, kmetijstvo naših starih Slovanov in nato prešel na sedanjo dobo. Priporočal je navzočim, naj mnogo čitajo gospodarske knjige in časopise, naj se pridno udeležujejo predavanj, ki naj bi bila večkrat o kmetijstvu. Priporočal jim je zadružništvo, ker le združen se bo naš kmet povpel zopet na tisti višek, na katerem mu bo mogoče živeti v sedanjih dobi. Poslušalci so pazno sledili zanimivemu predavanju in videlo se je, da jim priprosta beseda in tudi tvarina ugajata. G. Jožef Gostinčar pa je govoril o kmečki samoza-

vesti in poštenosti. Govoril je o častnosti dela in jim priporočal vzajemnost. Slednjič jim je še priporočal, naj si kmetje ustanove svoje lastno razsodišče, ki naj bi razsojevalo v prepirih, ker na ta način bi se prihranilo mnogo denarja, ki se sedaj porabi za advokate in sodnijo. G. kaplan Rihard Smolej se je zahvalil obema govornikoma, naučeval jih za izobraževalno društvo in posebno še za knjižnico, ker je v sosednji fari ustanovila brezverska Akademija svojo knjižnico. Društveniki naj mnogo bero. G. župnik Kastelic je pa povabil vse člane za prihodnjo nedeljo v društvene prostore, da se bodo podrobno razgovarjali o predavanju. Društvo lepo uspeva in člani se zelo zanj zanimajo. Nasprotniki so seveda radi tega kar besni. Dal Bog, da bi društvo rastle in storilo mnogo dobrega za dolsko faro.

g Iz Št. Vida nad Ljubljano. Nekaj v pojasnilo k notici »Iz Št. Vida nad Ljubljano« v zadnji številki »Domoljuba« z dne 30. avgusta 1906. Ob priliki katastrofe v San Francisku na otoku Martiniku je razlagal Žirovnik pri svojih predavanjih na stavljenju mu vprašanje tudi znano katastrofo v sv. pismu, ki je razdejala Sodomo in Gomoro. Rekel je, da se je tu vršilo vse kakor na Martiniku. No, v tem bi dal Žirovniku prav morda celo marsikak katoliški razlagavec sv. pisma, saj ni nemogoče, da je Bog na naraven način kaznoval ta hudobna mesta. Gre se pa zato, kar je Žirovnik prav po nepotrebnem dodejal k tej svoji razlagi sv. pisma. Rekel je, da ni treba misliti da je bila to kakšna božja kazen. Tisto, kar je v sv. pismu še drugega pisanega, to so pozneje pristavili. Najpoprej je nekdo zapisal dogodek, da je Sodomo in Gomoro pokončal ogenj. Drugi, ki je to bral, je dostavil, da je bila to božja kazen, tretji je dostavil spet nekaj drugega, in tako je nastala ta svetopisemska zgodba. — Tako Žirovnikova razlaga svetega pisma! Vprašamo, s kakšno pravico si drzne Žirovnik vpričo fantov in deklet izpodkopavati veljavo svetega pisma? Katoliški stariši, katoliški fantje in dekleta, ali veste, kaj je sv. pismo? Vi, kot katoličani, ste dolžni, ustaviti se takim napadom in braniti sveto pismo, ne pa mirno gledati in odobravati jih!

— **Volitev župana v Blagovici** se je vršila v soboto, 25. avgusta. Za župana je bil zopet izvoljen dosedanji vrli župan g. Franc Pustotnik posestnik in trgovec v Zgornjih Lokah št. 12, enoglasno. Svetovalci pa gospodje Franc Cerar posestnik, gostilničar in podjetnik v Blagovici, Janez Cencelj, posestnik v Št. Ožbaltu in Anton Barlič, posestnik v Blagovici.

g Iz Nevelj pri Kamniku. Slavnostni zgodovinski Valvazor omenja v popisu dežele Kranjske to-le: Četrte ure od mesta Kamnika je farna cerkev sv. Jurja v Nevljah na Jezeru. Poročila naših pradedov so še ohranjena, da so se ljudje v čolnih vozilih k maši. Kdaj da je odtok jezero, se nič ne ve gotovega. V ta spomin zvoni vsaki dan z malim zvonom ob 3. uri popoldne, češ, da je ravno ob tem času odtok jezero. Gotovo mora biti kaj resnice na tem, drugačebi se toliko časa ne ohranila navada zvonjenja. Kdo je postavil cerkev in kdaj, se za gotovo ne ve. Najbolj gotovo je zidal cerkev eden sosednih graščakov in si sv. Jurja za pomočnika izvolil. Najbrž je bila cerkev v 11. stoletju v Nevljah že postavljena. Žal, da so divji sovražniki razdejali slavni Oglej (Akvillejo) in pokončali stare listine. Naša farna cerkev je spadala takrat pod Oglejsko škofijo. Gotovo je ena najstarejših na Kranjskem. Marsikateremu čitatelju je znano, kako zapuščena je bila naša cerkev pred 35. leti in kakšen razloček je danes. Marljiv in za čast božjo vneti č. g. župniki so v teku časa vse prenapredili. Navedem naj le nekatere

glavne naprave. Lepo čveteroglasno ubrano zvonjenje napravili so pokojni č. g. B. Mervic, veliki oltar je naprava pokojnega č. g. Zormana. Lepa kamenita stranska oltarja, delo g. Vodnika iz Ljubljane, so omislili bivši č. g. župnik F. Gornik, sedaj dekan v Postojni. — Prenovili so stransko kapelo in postavili umetniško lepi oltar z podobo Marije, pomočnice kristjanov; ob strani sv. Alojzija in sv. Neža, sedanji č. g. župnik Leopold Rihar. In ravno kar je obnovil na presno slikani oltar, katerega je slikal Jelovšek leta 1737, letovičar g. Alojzij Križan iz Trsta. Izvrstno delo je Mati Božja z naslanjajočim se detetom Jezusom v družbi angelov, spodaj mogočna priprošnica sv. Aleš in sv. Francišek Ksaver. Sredi podoba svetega Jurija, ob straneh prvaka svete katoliške cerkve, sv. Peter in Pavel. Ob straneh oboka je novo slikal podobe slovanskih apostolov sv. Cirila in Metoda in sv. Barbare ter sv. Terezije. Delo kaže nadarjenost umetnikovo. Zeleti bi bilo, da bi se sčasom cela kupola slikala, potem pa še sezidala ena stranska kapela, da bi imela cerkev podobo križa, pa tudi večji prostor. Dal Bog č. g. župniku zdravje in veselje še dalje, potem je upati, da se nam uresniči želja. Veliko truda in težav imeli so č. g. župniki, pa tudi srca radodarnih faranov so mnogo žrtvovala za lepoto cerkve in čast božjo. Vsemogočni Bog naj jim tisočero povrne.

g Moravške novice. Zopet huda nevihta je razsajala pri nas 17. avgusta. Toča je padala tako debela, da ljudje že davno take ne pomnijo. Posebno prizadete so občine: Spodnje Koseze, Lukovica, polovica moravške občine in Krašnja. V teh krajih je škoda res ogromna, vsi jesenski pridelki uničeni. — V ego v s p o m e n i k u so jeli postavljati 20. avgusta. Zidarska dela izvrši domači arhitekt Fr. Urbanja, kamnoseka pa kamnosek iz Peč. Spomenik bo pravi kinč moravškega trga, na kar bodo Moravčani lahko ponosni. A še se dobe nevedneži, ki pravijo: »Čemu vendar to, kaj je tega treba?« Takim svetujemo, naj prav marljivo preberejo Vegov življenjepis v družbenem koledarju in v »Domoljubu«. Čas je, da se v 20. stol. tudi v Moravški dolini ljudje toliko »zbrihtajo«, da vedó, da so nam slavni možje, kakor zvezde, ki se vajo v slavo in čast domovine. — Na katoliškem shodu, katerega se nas je udeležilo okoli 60 z družvenstvo zastavo, smo dobili prijetne spomine. Slišali smo naše, za blagor ljudstva vnete narodne voditelje in se prepričali, kako hudobno ravnaajo oni, ki jih skušajo sramotiti. Na take može, kakor so katoliški narodni poslanci, je lahko ponosna slovenska dežela; takim brez skrbi poverimo svoje zaupanje. — Videli smo pa tudi, blizu južnega kolodvora, par liberalčkov, kateri v svoji konfuznosti niso vedeli kaj bi storili. Kakor gad so pihali jeze in krošnjariji s svojimi frazami, kakor žid s preležano robo. Milosti naših se imajo zahvaliti, da jih niso pošteno oklofutali. No, ravno prav, smo vsaj videli, kake ljudi ima Tavčarjeva »banda«.

g Zahvala. Podpisani se prsrčno zahvaljujem »Vzajemni zavarovalnici« v Ljubljani, ki mi je tako hitro in točno izplačala zavarovalnino. Sosedje in prijatelji, zavarujte se le pri naši »Vzajemni zavarovalnici«, ki vam vselej natanko izplača. Vsem jo najtopleje priporočam. Ignac Cerar, posestnik v Spodnjem Tustanju.

Novo zastavo »Slovenskega katoliškega izobraževalnega društva« na Rovih bode blagoslovil prihodnjo nedeljo dne 9. septembra, ob 10. uri popoldne preč. g. kanonik J. Šiška; po blagoslovu zastave bode cerkveni govor in sveta maša. Popoldne ob 2. uri bodo slovesne litanije in ob pol 3. uri pričetek veselice na vrtu »pri Pircu«. Pri veselici nastopijo društveniki v igri »Sanje«, dalje domači

pevski zbor, pevski zbor »Zveze« iz Ljubljane in pevski zbor mekinjski. Med posameznimi točkami, kakor tudi pri slavnostnem izpravedu igra slavna mengiška godba. Ljubljanski udeleženci se peljejo z jutranjim vlakom do postaje Jarše-Mengeš, dokoder imajo do sprejemnega prostora »pri Rokah« do 30 minut hoda.

Dolenjske novice.

Iz litijskega okraja.

d Štanga. Dne 21. avgusta ob 1. popoldne je ogenj uničil vse posestvo posestnika Končine. Ker je bilo suho, je bilo naenkrat vse v plamenu. Pravijo, da so zažgali otroci, vendar gotovega še ni.

d Osebnosti iz Šmartna. Dne 31. avg. nas je zapustil č. g. kaplan Ivan Erjavec in se preselil na svojo novo službo na Dobrovo. Odišči je bil med dobrimi farani v obče ljubljani, prijazni do vsacega, vnet in marljiv. Tudi vester voditelj domače posojilnice! Bog ga vodi po njegovem novem delokrogu! Na njegovo mesto je prišel č. g. semeniški duhovnik Anton Gole. — Umrl je 22. avg. v Veliki Kostrewnici Anton Lovšč, po domače Piš, mož stare korenine in poštenja. Katolišk mož skozi in skozi. Svoje dni je bil skozi šest let župan. Njegovo priljubljenost je pričal veličasten pogreb. Pokopal pa ga je preč. g. župnik iz Mošenj Ivan Krst. Trpia, ki je imel na grobu tudi primeren nagovor. Naj v miru počiva! — Katoliškega shoda se je iz Šmartinske župnije udeležilo 55 vrlih mož in mladeničev.

d Litija. 26. avgusta je imel nasproti kat. shodu v Litiji protishod oče Čobal. Poizvedovali smo o tem shodu najskrbneje, a nismo mogli nič zvedeti. Zdi se nam, da je torej moral biti vličen. — Tudi v Zagorju so se istega dne oče Čobal predstavljali. Ni bilo nič hudega.

d V Šmartnem pri Litiji. Nad občinsko pisarno se je zasvetila tabla z napisom: »Kmetiška hranilnica in posojilnica«. O tej bomo še več in obširneje govorili, za danes samo rečemo: ta napis je precej neumen, da ne rečem kaj hujega. Ali ni okrajna posojilnica v Litiji tudi za kmete? Ali ni rafajznovka v Šmartnem tudi za kmete? Ali pa bo ta nova samo za kmete in ne bo od gospodov v Šmartnem sprejemala tudi vlog? Več pa drugič, da se spoznamo! —

d Popravek. Z ozirom na poročilo iz Št. Vida v 33. številki z dne 16. avgusta smo prejeli naslednji popravek: Ni res, da bi bili nekateri člani gasilnega društva, zlasti načelnik R o b a v s ob izletu v šentviško župnijo, bogokletno govorili. Marijo kleli, da je bilo groza. Res pa je, da ni nikdo izmed izletnikov bogokletno govoril, Marijo klel ali se drugače nespodobno obnašal. Izmed 50 izletnikov vsak pod prisego lahko potrdi, da je bilo to očitanje neresnično. — Ivan R o b a v s, načelnik prostovoljnega gasilnega društva v Šmartnem pri Litiji. — Prosimo g. dopisnika, da nam stvar pojasni.

Iz krškega okraja.

d Shod pri sv. Rozaliji nad krškim mestom, se je kakor druga leta, tudi letos na angeljsko nedeljo, prav povoljno izvršil, ob obilni udeležbi ljudstva, ki je prihitelo od blizu in daleč. Verno ljudstvo že od nekdaj rado roma na ta prijazni griček.

d Sokola so ustanovili Krčanje na Veliki Šmaren v Leskovcu. Pravijo, da sega število

tistih, ki bodo nosili rdeče srajce, blizu do petdeset. Govori se tudi, da bo vodja temu društvu gosp. dr. Romih. Bomo videli, kakšno harvo bo pokazal ta ptič.

d Občepriljubljeni gosp. Jakob nas je zapustil in se podal za župnika k sv. Duhu. Pa so bile tudi potrebne te ovčice stalnega pastirja in vodnika. Zapustil nas je tudi č. gosp. pater Ladislav, voditelj tretjega reda v Krškem. Vodil ga je sedem let z velikim uspehom.

d Iz Rake. Blagoslovili so pri Dolgi Raki na Veliki Šmaren kapelico Matere Božje. Postavila jo je neka iz Ljubljane došla oseba. — Parno žago je postavil naš grajšček Lenarčič. Nekdanji lepi gozdi padajo pod neusmiljeno sekuro.

Iz raznih krajev Dolenjske.

d Novo mašo bo obhajal dne 30. septembra t. l. č. g. Ivan Perovšek pri Sv. Gregorju. Gospod novomašnik je salezijanec. Ker imajo salezijanci še starodavno cerkveno navado duhovnike posvečevati ob kvaternih tednih, zato bo posvečen kvaterno sredo v Turinu, potem prihiti v domovino, da pristopi v rojstni župniji prvič k oltarju in opravi v krogu svojcev svojo prvo sveto daritev.

d Kakor bi bila vojska, tako je okrog Ribnice. Vojške vaje so in puške pokajo neprestano, vmes pa zopet in zopet zagromi kanon, kakor očiak med otroci.

d Iz Šmarja pri Ljubljani se nam piše: Osem dni smo imeli pri nas štajerske vojake-domobranci. Bili so nastanjeni v Šmarju zgornještajski Nemci, na Grosupljem pa po večini spodnještajski Slovenci. Šmarskim je načeloval oberst Kral, onim na Grosupljem pa generalni major Bekenheim pl. Bekenheimer. — Res, da so nas vojaki več ali manj ovirali pri poletnem gospodarskem delu, vendar smo bili z njihovim obnašanjem prav zadovoljni. Imeli so 18. avgusta cesarsko mašo na Grosupljem in v Šmarju. V nedeljo so se udeležili službe božje v župni cerkvi ne samo moštvo, ampak tudi nekateri častniki. Posebno nas je tudi razveselilo prijazni in ponižno obnašanje g. generalnega majorja. — Kdo pa je bil vojakov najbolj vesel? Kdo drugi kakor mladi šmarski občani-otroci! Zbirali so se krog vojaške kuhinje, krog njihovih peči za komis, zasledovali pa tudi njihove vaje in posebno gledali tudi na to, da je kdo našel kako prazno patrono. In bogvedi, kje so dobili potem smodnik, da so patrono nabasali in streljali. Tako je prišla nesreča, da je patrona zadela enajstletnega Janeza Hribarja p. d. Bogarjevega v prsa, da so ga morali prepeljati v bolnišnico. Rana je velika, vendar je upanje, da morda ni pregloboka. Zopet velja vam starišem: Smodnik in žveplo otrokom iz rok!

Notranjske novice.

Ildrijske novice.

n Osmi razred na Ildrijski rudniški šoli. Poslanec Arko je hotel na vsak način spopolniti našo dekliško šolo do 8. razreda. S tem bi rad olajšal nadaljno izobrazbo deklicam in njenim starišem stroške prihranil. Po njegovem vztrajnem prizadevanju je dobila šola 5., 6. in 7. razred. Upaj je, da bo prodrl s svojo prošnjo za 8. razred, pa liberalni minister je to odklonil. Vzrok temu izidu so pa bile še nižje osebe s svojimi nasveti. Vendar je isto ministrstvo dovolilo paralelko v 4. deškem razredu, ker pri ti obilici mladine skoro drugače ni bilo mogoče.

n G. Baltazar Bähler-ja, suplenta na idrijski mestni realki, je občinski odbor imenoval pravi profesorjem.

Iz Št. Petra in okolice.

n Protestni shod je sklical socialni demokrat Kopač dne 26. avgusta v Št. Petru. Udeležili so se ga po večini železničarji, mlatiči s Krasa in nekaj malega kmetov. Uspeh je bil ravno nasproten, kakor so ga pričakovali. Res da ni nihče ugovarjal, (čudno, da nekateri tudi laži poslušajo, ne da bi ugovarjali) a prepričal je Kopač le svoje zveste pristaše, ki že zdavnaj nobene vere nimajo. Skoro malo hvaležni smo, da nam je enkrat prav odkrito povedal, kaj hočejo liberalci in demokrati narediti s šole in sv. zakona. Tako odkritosrčen Kopač še ni bil, vedno je kaj rad govoril o spoštovanju do vere, samo da bi nekaj kalinov zase pridobil. Sedaj pa so vsi poštenji spoznali, kam meri in zato naj ne zameri, ako mu povemo, da za socialno demokracijo med našim dobrim ljudstvom še ni prostora.

n Predsednik na shodu v Št. Petru je bil Engelman, bivši nadučitelj v Trnju, sedaj učitelj slovenske šole družbe sv. Cirila in Metoda v Trstu.

n Za kaj se je še zahvalil Engelman Kopaču? Zahvalil se mu je (gotovo najprisrčnejša) za njegova izvajanja glede ločitve zakona. Engelman je namreč — ženin. Potrdilo o poduku v sv. zakonu mu napravi gotovo tudi le Kopač.

n Engelmanu v zahvalo za njegov dveletni trud, posebno za dopise v »Narod«, ki so se po njegovi lastni izjavi, vselej odlikovali v — malenkostih, povemo — da posebne žalosti ne bo, sicer Vam pa želimo vse dobro.

n »Notranjcu«, ki je kar ukazoval, da nihče iz Notranjskega ne sme na katoliški shod, povemo, da se njegova zapoved ni izpolnila. Samo na Št. Petru postaja je vstopilo 26. avgusta do 100 mož. Zjutranji in sekundarni vlak sta bila pa polna mož, kateri se za »Notranjčeve« zapovedi toliko brigajo, kakor za lanski sneg.

n Dvanajsto leto že spi Česnik in njegovi drugovi v Zagorju in Knežaku, ko so se spomnili še le letos, da bi bilo treba za Št. Peter tudi preskrbeti posojilnico. Ustanovili so namreč posojilnico v Knežaku za občine: Ilirska Bistrica (v najbližnjem Trnovem sta že dve posojilnici!!!), Knežak, Zagorje, Št. Peter (imamo sami svojo že od maja 1895, ki sedaj vrlo dobro deluje), in Slavino. Zakaj niste vzeli še Šmihela in Košane. Na razpolago vam damo tudi še ostalo Notranjsko — samo, če bo iz te moke kaj kruha!

n Kako gre skupaj: 1. da učitelj družbe sv. Cirila in Metoda predseduje socialno-demokratskem shodu? Na to naj blagovoli odgovoriti vodstvo družbe. — Kako gre skupaj: 2. da se učitelj zahvali govorniku Kopaču, ki je povdarjal, da mora vera ven iz šole, da otroci z učenjem krščanskega nauka samo čas zgube, ničesar pa ne pridobe, s paragrafom prvim šolskega zakona, ki pravi, da mora biti vzgoja versko-nravana?

Iz raznih krajev Notranjske.

n Dobrova, dne 27. avgusta. Danes nas je zapustil naš dosedanji vzorni kaplan g. Matej Kos. Služboval je tukaj kot kaplan, katehet ter voditelj mladeniške in dekliške »Marijine družbe« le skozi 20 mesecev. V tem času si je pa pridobil pri vseh dobromislečih in nepristranskih faranih popolno zaupanje, ljubezen in spoštovanje. Kot odkrito in kremenito značajni mož, bil je v spolnovanju vseh svojih dolžnostih točno natančen; v cerkvi izborni govornik, v šoli odlični katehet, pri Marijinih družbah nepristranski in pravični voditelj,

skrbni in sočutni obiskovalec v zadržnih in gospodarskih zadevah itd., zaradi česar ga bomo Dobrovčani v resnici prav težko pogrešali. V slovo mu pa kličemo iz dna naših mu udanih src: Spremlja naj Vas, blagi g. Matej, milost božja in božji blagoslov po vseh Vaših potih, priv sem Vašem dejanju in nehanju, da tako obrodi Vaše trudapolno delovanje sadu Vam in Vašim duhovnim ovčicam v dosedaj častne in večne sreče. Dobrim Leskovčanom pa Dobrovčani prav iskreno častitamo, ker so dobili v gospodu Mateju tako odličnega in vnetega duhovnega očeta v svojo sredo. Božja pomoč z vsemi skupaj!

Stajerske novice.

Stolni prošt Lavrencij Herg. Zopet jeden izmed Slomskovih učencev! Kako radi smo jih poslušali, ko so nam pripovedovali o našem nepozabnem vladiku, slikali njegovo neumorno delovanje in njegove rodoljubne napore. In verjeli smo navdušenemu opisovanju še tem raj, ker smo na njegovih učencih opazili odsev njegovega duha. Sveta navdušenost za versko stvar in ne slava za lastno osebo, odkrito rodoljubje brez diplomatskega skrivanja, in zanimanje za vse dobro in plemenito, ne pa omejenost in malodušnost, po teh znakih smo spoznavali Slomskove učence ter jih častili. Zopet je legel jeden izmed njih v hladni grob, zopet nam je utonila jedna vzor-zvezda. Lavrencij Herg je dosegel lepo starost 78 let. — Rodil se je v narodnem trgu Središče, kojega je tako ljubil in toliko žrtvoval za njegovo olepšanje. Bil je župnik v Lembahu, profesor na bogoslovju in pozneje je bil poklican v lavantinski kanonikat. Njegovi spisi so versko-nabožne vsebine ter so izšli v posebnih knjigah, knjižicah in listih. Pogreb je bil v četrtek dne 30. avgusta t. l. Njegovo truplo se je blagoslovilo v Mariboru ter na to prepeljalo v Lembah. Kličemo: Slava njegovemu spominu in blagor njegovi duši!

Samomor vojaka. Dne 26. t. m. se je ustrelil v Studencih pri Mariboru posestniški sin Gustav Mulec. Samomorilec je služil kot topničar v Ljubljani in je bil s svojim regimentom ravno na poti proti Celovcu. — Ustavil se je med potjo pri svojih stariših, hoteč dobiti od njih večjo svoto denarja. Ker so mu dali samo 10 K je šel v Maribor in za ta denar kupil revolver, s katerim je kmalu nazaj prišel ter zahteval od očeta vsaj 50 K, češ, da se sicer ustrelil. Starši so bili z njim v zadnjem času zelo nezadovoljni, zato so njegovo zahtevo kratkomalo odbili. Mulec se je takoj poslovil in odšel proti Dravi, kjer se je na breznem obronku ustrelil. Bil je na mestu mrtev. Svoj testament je spisal na cigaretni škatli.

Na katoliški shod v Ljubljano je prišlo Štajercev nad 300. Vsi smo bili zadovoljni s shodom. Gotovo bo rodil tudi za našo deželo mnogo dobrih sadov.

Pri Sv. Tomažu v Ormožu osnovali so hranilnico in posojilnico, ragistrovano zadrugo z neomejeno zavezo, ki je bila za ta kraj zelo potrebna. Ta začne poslovati dne 2. septembra t. l.

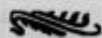
š Duhovske izpremembe v lavantinski škofiji. Nastavljeni so kot kaplani vč. gg.: dr. Fraa L. Lukman v Slovenji Bistrici; Leopold Kolenc v Podsredi; Blaž Dvoršak na Muti; dr. Makso Vrabec v Vidmu. — Prestavljeni so: dr. Ivan Jančič iz Kozlega v Zalec; Alfonz Požar iz Slov. Bistrice v Vojnik; Ivan Hribar iz Vojnika v Rečico; Maks Avšič iz Vidma na Ponikvo; Matija

Eferl iz Ponikve k Sv. Marjeti niže Ptuj; Franc Lovrenko od Sv. Marjete v Zetale; Alojz Gričnik iz Zetale v Črešnjico; Ivan Lah z Mute v Kozje.

Š **Občinske volitve v Črešnjicah** so vendar le potrjene. Lani 15. maja so se vršile tretjič, in zmagali so Slovenci; tudi že prve dvakrat smo zmagali mi, a vlada je po stari navadi hotela nemškutariji pomagati in jih je dvakrat ovrgla. Tretjič to ni več šlo! Črešnjice so naše, proč je Kresnik s svojo liberalno nemškutarijo! Adijo Štajercijanci! Zivele slovenske Črešnjice!

Š **Velik požar — še večji strah.** Na Ptujski Gori je 27. t. m. izbruhnil požar, ki je vpepelil tri domačije. Po mestu Ptuj se je zaradi obilnega dima in velikih plamenov nakrat razširila vznemirajoča govorica, najprej, da gori 16 predmetov, potem pa da je ves trg Ptujka Gora v ognju. Razburjenje je bilo splošno. Pomirili so se še le ljudje, ko so se vrnili ptujski gasilci, in meščanom pravi položaj pojasnili. — Škoda je znatna, a vendar pokrita z zavarovalnino.

Š **Iz Drave potegnili** so minoli teden v bližini Vučenice okoli 25 let starega moškega. Vsa poizvedovanja o načinu smrti, če je samomor, nesreča ali umor, so doslej brezuspšna, ker se ne more dognati, kdo je utopljenec.

Koroške novice.

k **St. Štefan pri Velikovu.** Žalibog, da je slabo vreme preprečilo večjo udeležbo na shodu dne 19. avgusta. Pa došli so vendarle vrli šentšefančani v precejšnjem številu. Govoril je gospod dr. Arnejc o francoskih kolobocijah s katoliško cerkvijo in potem povdarjal, da ravno isti »francoski žegen« tudi nam preti, ako se ne ustavimo krutim sovražnikom. Potrebno je tudi z vso odločnostjo podpirati katoliške časnike in uničiti tako liberalcem najhujše orožje. Nato je slikal gosp. kanonik Rotter v zelo poljudnem govoru bitko pri Visu leta 1866. Kar pozabili smo usta zapreti, tako zanimivo je bilo. Zelo nas je razveselilo, da se gospod župnik Treiber ni ustrašil slabega vremena in prišel iz St. Ruperta k nam. Pa ga tudi radi imamo v svoji sredi. Hvalevredna sta tudi dva trdna junaka, ki sta prišla celo iz tri ure oddaljenega Mostiča v najhujšem dežju na shod. Prihodnji mesec se vidimo na Dječkah.

k **Podravlje.** Na zadnji čebelarški razstavi v Leobnu je dobil naš rojak gospod Janez Šervclje, posestnik in čebelar v Vodmatu pri Podravljah, zlato in srebrno kolajno. Razstavil je čebele in strd.

k **Svabek.** Toča, debela kot orehi, nas je iznenadila na god sv. Jerneja popoldne in precej poškodovala, posebno ajdo. Pa ker je ta precej gosta, je upanje, da zopet zaraste. Maršikatera ptičica pevka je padla sikatera ptičica pevka je padla mrtva na tla, zadela od ledene kroglice. — Letino imamo srednjo, ozimno žito je slabo, nekaj boljše jaro. Mošta bomo napravili za domačo potrebo.

k **Prevalje.** (Zborovanje nemških požarnih bramb.) Zveza ognjegasnih društev pliberškega okraja je zborovala tukaj 19. t. m. Priprave so obetale nekaj velikega, pa je dež vse skvaril. Tujih brambovcev ni bilo mnogo. Prišli so samo nekateri iz Ouštanja, Mažice in Pliberka. Hišne posestnike moramo to pot pohvaliti, ker nihče ni razobesil frankfur-tarice.

Osemdesetletnico rojstva je praznovala mati celovškega rodoljuba trgovca gospoda Fr. Sadnikarja, gospa Ivana Sadnikar v Ljubljani.

Izobraževalno društvo za Radiše priredi dne 9. septembra v Tucah letni občni zbor z govorom in igro »Ne vdajmo se!«

Primorske novice.

Goriški Slovenci, pozor! »Katoliško delavsko društvo v Mirnu« praznuje dne 9. septembra, t. j. prihodnjo nedeljo, 15letnico svojega obstanka. III. slovenski katoliški shod je pokazal, da se je tudi Goriška zdramila, toda velika udeležba Goričanov na katoliškem shodu ni še dovolj. Potreba je, da začnemo s krepko roko delati. In s to manifestacijo, katero priredi »Katoliško delavsko društvo v Mirnu«, začnimo! Ta manifestacija bo začetek reformiranja Goriške. Na tej manifestaciji damo duška čutilom, katera smo iz Ljubljane prinesli. Ta manifestacija bo pa tudi odgovor na liberalne napade zadnjih dni. Pokazati hočemo liberalcem, da Goričani nismo ne »kozli« in ne »backi«, ampak ljudje, in sicer zavedni ljudje, ki se ne ustrašimo javno kazati svojega mišljenja. Vredno pa je, da se ta 15letnica tem bolj proslavi, kajti ravno »Katoliško delavsko društvo v Mirnu« je bilo prvo, ki je po katoliškem programu v resnici delovalo, in sicer krepko delovalo. Ustanovljeno je bilo ravno v tem času, ko se je začela katoliška zavest med Slovenci dramiti, še pred prvimi katoliškim shodom. Društvo je pridno delalo, in danes vidimo v Mirnu popolno organizacijo, ki obstoji iz »Katoliškega delavskega društva«, »Hranilnice in posojilnice«, »Zavarovalnice za živino«, »Strokovnega društva strojarjev«, »Bolniške blagajne« in »Abstinencijskega krožka«, ki šteje danes že 27 članov. V teh društvih je z malimi izjemami zastopan celi Miren. Še malo več zavednosti je pri nekaterih potreba, in tudi to se je začelo v zadnjem času z pogostimi shodi popravljati. Torej, goriški Slovenci, v nedeljo v Miren! — Zeleti je, da bi se tudi, če mogoče katero naših kranjskih društev udeležilo tega pomembnega slavlja.

Bivši orožnik umoril svojo mater in sebe. Iz Bovca pišejo: Franc Bahar, vpokojeni c. kr. orožnik, je ubil dne 25. avgusta okoli poldne svojo lastno mater, kateri je, kakor govorijo, že več časa stregel po življenju. Vzrok temu hudodelstvu je pripisovati njegovi pijanosti in skrajno nemoralnemu življenju. Ko je izvršil umor na svoji materi, si je prezal vrat in na tak način končal svoje pregrešno življenje. Kakršno življenje, takšna smrt?

Samomor z lakoto. Vponedeljek zjutraj so našli pod na suho potegneno povezneno barko na molu »Maria Tereza« na Reki povsem obnemoglega kleparja Edvarda Marseglia. Hotel se je usmrtiti z lakoto. Pod barko je ležal od sobote. Zdaj so ga odvedli v bolnico.

Z Goriškega je bilo udeležencev na katol. shodu v Ljubljani nad 700. Pripeljali so se s prevz. knezoškofom dr. Sedejem. Hvala vsem udeležnikom.

Iz raznih krajev.

— Ameriške novice. V Rockdalu se je vračal zvečer domov Josip Konte in nesel v naročju svoje dete. A potoma ga je vstavil policaj in zahteval, da gre z njim. Misli je namreč, da hoče Konte otroka ukrasti. Konte se je branil in policaj je nastopil s silo in zlomil pri tem Kontetu nogo. Konte se nahaja zdaj v

bolnici, a policaj je tožen radi odškodnine. — V Newarku je ponesrečila Hermina Belčič, ko je čistila sobo. Vnel se je gazolin, in dekle je bilo mahoma vse v ognju. Nato je skočila skozi okno na cesto. Umrla je v bolnici.

Iz Amerike. Naročnik našega lista g. Fr. T. nam piše: Tu v Clevelandu biva lepo število Slovencev, več nego v katerikoli drugem mestu združenih držav. Letos je bilo že pet slovenskih dijakov posvečenih v mašnike, eden izmed teh bo imel novo sv. mašo v tukajšnji slovenski cerkvi sv. Lavrencija. Več vam poročam ob drugi priliki.

Drobtine.

Vojaki so umorili starko. Pet vojakov je blizu Mantehemanna umorilo bivšo kuharico, 64 let staro Ružo Winkler ter ji oropalo pet kron. Vojaki so aretirani v vojašnici. Izdale so jih krvave sablje. Glavni krivec je oženjen in oče treh otrok.

Deklica s številkami v očeh. Na otoku v Kap Finestere živi štiriletna deklica Marija Le Guen, ki ima v očeh številke 22, 4. Številke se dobro razločita in tudi vejica med obema. Zdravniki si nad tem čudom zelo belijo glave. Marija Le Guen je hči ribiča.

Valparaiso zgrade na novo. Ulice bodo med trotoarji po 15 metrov široke. Anektirano zemljo plača vlada v gotovini. Pomoč, ki jo je ponudil Rockefeller, je predsednik Riesco odklonil.

Ivan Orth na Japonskem. Senator Garcon je izdal brošuro o Ivanu Orthu, kjer stoji, da so ga videli zadnjič na Paragvaju, a ko se je pričela rusko-japonska vojska, se je preselil na Japonsko.

Dvoje otrok prinesel na vojaške vaje. Na Dunaju je prinesel neki delavec, ki je prišel na vojaške vaje, seboj dvoje čisto majhnih otrok. Rekel je, da je žena šla služiti, ker ne more živeti od zraka, a v službi pa zopet ne more imeti posla z otroci. Delavca so nato preiskali, sklenili, da je bolan, in ga izpustili.

Ženska — lekarnik. V Brnu je napravila lekarniški izpit Karolina Bader, hči nekega tamošnjega lekarnarja. To je prvi ženski lekarnar na Moravskem.

V konkurzu je »Real-Eskate Trust Company« v Filadelfiji. Dolgov ima 7 in pol milijonov. Oškodovanih je več bank.

Ukradeni mobilizacijski načrti. Pred osmimi meseci so ukradli mobilizacijske načrte ruske armade za notranje azijske železnice.

Škof ponesrečil. Iz Lourda javljajo da je zadela škofa iz Nancyja težka nesreča. Ko je držal nad glavo nekega bolnika zelo težko monštranco, mu je spočrnilo. Pri tem je zadela s sencem na oster žarek monštrance in se nevarno ranil.

Velika povodenj je nastala vsled nalivov v Afriki. Voda je odnesla s seboj cele vasi. Škoda cenijo na 20.000.000 K.

Zgorelo je vseučiliško poslopje v Grönnigenu. Uničene so bogate zbirke. Del arhiva in slik so rešili. Vseučilišče v Grönnigenu so ustanovili 1614, poslopje so pa zgradili leta 1850.

Premog se podraži na Dunaju 3. septembra za 16 vinarjev. Od 3. septembra nadalje bo stalo 50 kg. premoga na Dunaju na drobno 1 K 67 v do 1 K 80 v dostavljen na dom.

Novo vseučiliško poslopje zgrade v Inomostu. Z Dunaja je že došel višji stavbeni svetnik pl. Rezori, ki je izdelal načrte tudi za vseučiliško poslopje v Gradcu.

V poletju zmrznili. Neverojetno je da bi mogel kdo v tej dobi neznosne letne vročine — zmrzniti. A vendar se je tak slučaj pripetil v Lyonu. Voznik nekega tamošnjega tovarnarja ledu, Evgen Poulet, je stopil na voz, v katerem se prevažala led, da bi se malo ohladil; toda iznenadna razlika temperature je bila tako silna, da je Poulet padel v nezavest. Za nekoliko časa so ga našli z zmrznenimi nogami ter ga odvedli v bolnišnico. Zdravniki imajo malo upanja, da bi ozdravel.

Črnogorski drobiž. Iz Cetinja poročajo, da so novi črnogorski novci že dospeli. Novci so od bakra in nikla; in to komadi po 1 in 2 pare iz bakra, po 10 in 20 par iz nikla, kakor avstrijski drobiž. Ta drobiž pride kmalu v promet. Za sedaj Črnagora ne bo imela še srebrnega in zlatega denarja. Novi drobiž je lepo izdelan, skovan je baje v dunajski kovalnici.

Lep honorar. Neki londonski založnik je naprosil pisatelja Churchilla, sina slovečega politika, naj mu opiše življenje in delovanje svojega očeta. Churchill je to storil ter dobil za svoj spis 160.000 mark nagrade, vsaka beseda je bila plačana s pol marke. — Še dražje pa je prodal besedo — žal, da samo eno — pesnik Rudyard Kipling. Neki Amerikanec mu je pisal: »Ker sem slišal, da prodajate literaturo po dolarju za besedo, pošljem vam en dolar za vzorec.« Kipling mu je poslal za odgovor besedo: »Hvala« ter si dolar pridržal.

Za smeh in kratek čas.

V šoli. Učitelj: »Kake zobe dobi človek nazadnje?« — Učenec: »Umetne«.

Ribič. A. »Zakaj pa ne potegneš trnka iz vode, riba se je že zdavnaj vjela?« — B. »Naj le počaka, saj sem tudi jaz čakal nanjo skoraj celo uro.«

Utrujen popotnik. — »Kaj pa vaš mali Tonček počne?« — »O, prav čvrst je, zdaj hodi že štiri mesece.« — »O revež! To mora biti pa silno truden.«

Gospodinja mlekarici: »Pri vas gotovo s samo soljo krmite krave.« — »Kako morete kaj takega misliti?« — »Ker popijejo toliko vode, da imajo vse mleko vođeno.«

»Zakaj si tako žalosten?« — »Umrli mi je stric, na tisti, ki je reven, oniki je bogat, je pa vedno zdrav.«

Volk (videč mesarja, ki je klal ovco): »Joj, to bi bilo krika in vika, če bi jaz to naredil.«

Konec pisma. »Zdaj moram pa končati, ker me tako v noge zebe, da komaj pero v roki držim.«

Zdravnik

dr. Fr. Dolšak
zopet ordinira.

1971

Živčna slabost in razdraženost vseh naporno delajočih ljudi kakor tudi malokrvnost mnogih otrok izvira, kakor trdi dr. F. Weigl v Monakovem, ne malokdaj zlasti iz vsakdanjega uživanja zrnate kave. Celo male množine, kakor jih uživamo v običajni mlečni kavi, so kvarne organizmu. Pri tem je opomniti, da imajo ravno cenejše kavine vrste največ kofeina v sebi, da torej učinkujejo najškodljiveje. Dalje nima zrnata kava kar nobene redilne vrednosti in provzroča kakor sploh alkoholne pijače samo hipno razburjenost, ki naposled oslabi vse moči. Zato se priporoča, da nikoli ne pijete zrnate kave brez obilo primešane Kathreinerjeve Kneippove sladne kave, ki izdatno ublažuje omenjeni škodljivi učinek. Otroci, potem tisti, ki so bolni na srcu, živcih in želodcu, pa naj bi pili samo čisto Kathreinerjevo kavo, ki ima vonjiv okus po kavi ter je redilna in krvotvorna. Zaradi mnogih manj vrednih posnemkov pa poudarjajte pri nakupovanju izrečno ime »Kathreinerjeva kava« in jemljite samo zaprte izvirne zavoje z varstveno znamko »župnik Kneipp«.

Prihodnja številka „DOMOLJUBA“
izide dne 13. septembra 1906.

Loterijsko sredo.

Dunaj,	28. avgusta	67	61	29	80	73
Gradec,	28. avgusta	61	3	77	40	27
Trst,	1. septembra	85	68	90	73	37
Linc,	1. septembra	56	61	34	44	60

Kdo želi kakšno in, točkado, temu boji pripoznan!

Ivana Meff

Kandol-Kakao

ki ima najmanj talbe v sebi, je torej najlažje prebaven, ne povzroča nikoli zaprtosti in je ob najboljšem okusu izredno poceni.

Prišten samo s imenom
Ivan Meff
in s levo varstveno znamko.

Zavoji po 1/4 kg 90 vinarjev
1/2 „ 60 „

Dobiva se povsod.

KAVINA PRIMES

zajamčeno pristna cikorijska.

TOVARNIŠKA

POSILITE NA TO

VARSTVENO ZNAMKO

izdeluje

Prva jugoslovanska tovarna
za kavine surogate, figovo in sladno kavo

Ljubljani.

Koncem poletja se v vsaki ročlini pečajo z vprašanjem o nakupu potrebščin za jesensko in zimsko dobo. Opozorjamo na oglaš. tvrdke „Au prix fixe“, Dunaj I, Graben 15. Kdor se sklicuje na „Domoljub“, prejme na zahtevo zastoj veliko zbirko vzorcev in ilustrirane modne liste.

Z malo kapitala

se more zagotoviti dobra eksistenca z ustanov. žigarske manipulacije v mal. obsegu, event. z mal. kotlom v svrhu destil. žganja in likerjev-special. Navodila pod šifro „Lukrativ št. 127“ na Ann. Exp. Eduard Braun, Dunaj I., Rotenturmstrasse 9. 1893 5-3

Brazay- Francovo žganje

Je že 40 let preizkušeno domače sredstvo

posebno kot sredstvo proti migreni, influenci, trganju, revmi, daljesluži v okrepčilo oči, za izpiranje grla in vratu. Neprimerno izboren pri masaži, najboljšo sredstvo za rast las.

Dobiva se povsod.

Brazay Kálmán,

Wien, III./2. Löwengasse Nr. 2.
781 II 8-4

Odlikovano. Ustanovlj. 1870.
Vse vrste

lovskega i. luksusorožja
se kupi najbolje, najceneje pod
3 letnim jamstvom naravnosti iz
orožarne 1870 6

Anton Sodja

Borovlje na Koroškem.

Bogato ilustrovani ceniki
zastoj in franko. — Po-
šiljativ na ogled dovoljene.

Koverta s firmo

in

trgovske račune

priporoča

Katoliška tiskarna

Naznanilo.

Blizu farne cerkve sv. Jakoba na Polici pri Višnji gori je

zemljišče (grunt) naprodaj.

Hlačan bo prostovoljno prodal hišo št. 9 z dvema sobama, novozidano in obokano kaščo s sedmimi predali, klet (kevder), hlev, tri hleve za prašiče, v kuhinji kotel za kuhanje prešičem, nov skedenj (pod) za mlačvo, devet njiv, tri gozde, več travnikov, na katerih se nakosi sena za osem goved. Hiša stoji na lepi ravnini. Okna in vrata so nova in se dobro zapirajo. — Kdor hoče kupiti to zemljišče s hišo vred, naj pride pogledat. Za denar se lahko čaka proti 5 1/2 % obrestim. 1939 3-1

Tovarna za stole
Franceta Švelgelj

na Bregu, p. Borovnica, Kranjsko
izdeluje

vsakovrstne stole

od preprostih do najfinjših po najnižjih cenah brez konkurence. Ilustrovan cenik pošlje se na zahtevo 2625 D 26-18 zastoj in franko.

Najlepši kras za sobo!

I Dobi se le pri nas!

1960 a 2-1

Krasna stenska preproga „pojoči divji petelin“

z imit. Smyrna, tkana na obeh straneh enako, 195 cm dolga, 95 cm široka, debela, neprekosljive kakovosti, kot obkladek za vlažna stanovanja posebno priporočljiva, ker je nepremočljiva, komad le K 4-98.

Zahtevajte v interesu prihodnjih potrebnih nabav našo ravnokar dovršeno veliko zbirko vzorcev

ki vsebuje najnovejše blago za damske obleke in bluze, baržune, barhente in flanele, plateno in bombažno blago ter blago za moške obleke itd. dalje naše krasno ilustrirane modne liste

z najnovejšimi modeli za damsko konfekcijo, toalete, bluze, klobuke, kožuhovino in platenino, perilo, obleke za gospode in dečke, zavese in preproge ter domače predmete popolnoma brezplačno.

Grand Magasin „Au Prix Fixe“ Dunaj, I. Graben 15/21
Ustan. 1872. Kammer & Schlesinger. Ustan. 1872.

!!! Ne zamanjati s podobno se glasečo tvrdko, ki se nahaja v likvidaciji !!!

Takoj se učenec za kro-
sprejme jaško
obrt nad 14 let star,
Fr. Kokalj, Rakovnik,
p. Medvode. 1968 2-1

Naravni dobri
brinjevec

1950 D se dobi pri 8-1

L. Sebeniku v Sp. Šiški.

Učenca

iz dobre krščanske hiše
sprejme takoj s popolno
1965 oskrbo 4-1

Janko Šink
svečar in lektor v Kranju.

Čebelarji! pozor!

Kupujem v trganje čebele
in sicer po najvišji ceni.
Priporočam se v ljudno, po-
sebnost za voščavno ter ru-
meniti vosek, kuhan; ceni-
1966 najvišja. 2-1

Janko Šink
svečar in lektor v Kranju

Hamburg-Amerika
Linie

Vožnja traja 6 dni
z najnovejšimi leta 1905 in 06 zgrajenimi velikanskimi parniki
„Amerika“ 24.000 ton
„Kaiserin Augusta-Victoria“ 25.000 ton
Pojasnila daje zastopnik:
Ljubljana Fr. Seunig,
Keldvorske-ulice št. 28
Odhod iz Ljubljane vsaki ponedeljek, torek, četrtek v fednu.

Postavno varovane Vsako ponarejanje
in ponatiskovanje kaznivo.

Edino pristen je Thierryjev
2630 D balzam 52-36

le z zeleno znamko „redovnica“.

Moralska neopretnost
proti slabemu prebavljanju, krčem v že-
lodcu, koliki, kašlu, pršnim boleznim,
influenca itd. itd.

Cena 12 majhnih ali 6 dvojnih steklenic
ali ena velika specialna steklenica s patent
zamaškom K 5 franko.

Thierryjevo centifolijsko w. o.
poveča mamo kot non plus ultra

eti vsam že tako star, m. ranam, vnetjem, ranitvam, abscesom
n oteklinam vseh vrst. Cena: 2 lončka K 3-60 se pošlje le proti
povzetju ali denar naprej.

Lekarnar A. Thierry v Prigradi pri Rogški Slatini.

drobna s tisoč originalnih zdravilnih pisem gratis in franko. V
salogi v skro vseh vrstih lekarnah in medicinskih drogerijah

Največja zaloga železnine, travert,
železniških šin, cementa, štorij za strop,
strešne pločevine in lepenke, slamoreznic,
mlatilnic, gepelnov, čistilnic, preš za grozdje
in sadje, plugov in bran

v Ljubljani, na Marije Terezije cesti št. 1.
(zraven „Figabirta“ in na

Valvazorjevem trgu 6, naspr. Kržanske cerkve.

Ondi se dobijo železni nagrobni križi, pumpe
in cevi za vodo, vino in gnojnice, kotli za klajo in
žganje, štedilniki in peči, kuhinjska oprema, železne
ročno-povlečene grablje, ose, potrebščine za mle-
karne, ter razno orodje za kovače, ključavničarje,
kleparje, zidarje, tesarje in mizarje. Točne potrebe
in zmernih cen zagotavlja 1886 19-2

Fr. Stupion, trgovec.

1926 3-2 Učenca

za mizaraki obrt sprejme v poduk Andrej
Kregar mizar, Vižmarje št. 69, St. Vid pri Ljubljani.

Fr. Čuden

urar in trgovec na drobno in debelo v

Ljubljani.

Edini zastopnik švicar-
skih tovarn „Union“.

Najnižje cene.

Lepi novi ceniki na
zahtevo tudi poštine
prosto. 997 10

Učenca sprejme v trgovino s špece-
rijskim blagom Ferdinand
Hlobš trgovec, Kranj.

Lepo posestvo

obstoječe iz hiše, gospodarskega poslopja, gozda,
njiv in travnikov za 6 glav živine, tričetr ure od-
daljeno od St. Ruperta na Dolen, se proda pod ugod-
nimi pogoji. Cena po dogovoru s lastnikom Jan.
Branisel, Ravne, p. St. Rupert. 1870 2-2

Ohranitev zdravega

želodca

tiči največ v ohranitvi, pospeševanju in v
uravnavi prebavljanja ter odstranitvi nadlež-
nega zaprtja. Preizkušeno in izbranih najbolj-
ših in uspešnih zdravilnih zeli skrbno na-
pravljen, tek zbujačo in prebavljanje po-
spešujoče in lahko odvajajoče domače zdra-
vilo, ki ublaži in odstrani znane posledice ne-
zmernosti, slabe diete, prehlajenja, in zoprnega
zaprtja, n. pr. gorečico, napenjanje, nezmerno
tvoritev kislin ter krče je dr. Rose balsam na
želodec iz lekarne B. FRAGNERJA v PRAGI.

1/2 steklenica 1 K, 1 steklenica 2 K.

SVARILO!

Vsi deli embalaže imajo
postavno deponovano var-
stveno znamko.

Glavna zaloga
lekarna B. FRAGNER-Ja v PRAGI
c. in kr. dvornega dobavitelja

„pri črnem orlu“

Praga, Malá Strana, ogel Nerudove ul. 203.

Po pošti razpošilja se vsak dan. Proti
vpojiljavi K 2-56 se pošlje velika steklenica
in za K 1-50 mala steklenica na vse postaje
avstro-ogrške monarhijske poštine prosto.

Zaloga v lekarnah Avstro-Ogrske, v
Ljubljani se dobiva pri gg. lekarnarjih: G.
Piccoli. U. pl. Trnkóczy, M. Mardešič
ger, J. Mayr. 431 b 20 20

I. kranjsko podjetje za umetno stek-
larstvo in slikanje na steklo

Aug. Agnola,

Dunajska cesta 13a, poleg Figovca
se prip. roča prečastiti duhovščini in p. n.
slavn. občinstvu za napravo cerkvenih oknov
z umetnim steklarstvom ali slikane na steklo,
stavljenih del, napravo „kvirov, itd. itd.“
Ima tudi v zalogi različno porcelansko in
stekleno posodo za namizje gostiln in za-
sebnike, svetilke, okvire itd. po najnižjih ce-
nah. Naris, ceniki in proračuni na za-
htevo zastoj, mnoga spričevala za dovršena
dela so cenjenim odjemalcem v ogled na
razpologo. 1804 52-3

L. Luser-Jev obliž za turiste

najboljše in najgotovjše sredstvo
proti kurjim očesom, trdi
koži itd. 825 Glavna zaloga:
L. Schwenk-a lekarna, Dunaj-Meldling
Zahte- Luser-Jev obliž za turiste
vajte K 1-20
Dobiva se v vseh lekarnah. 20-20

Kratko a dobro. Za polovico

cene po ceniku,
tudi ako se vzame posamič,
dobavimo vam vse. Tako
stanejo kolesa gl. 40-.-.
Od gl. 47-.- dalje popolno
carine prosto od avstrijske
razpošiljalnice. Freilauf gl. 2-.- več. Multi-
plex kolesa 6 letno pismono jamstvo.
Kolesni krov gl. 2-40, 2-60, 2-80. Zračne cevi
gl. 1-50, 1-70, 2-10, pism. jamstvo. Sedlo 1 gl.
vožna sesalka 50 kr., držala, osi itd., primerne
za vsak sistem, čudovito ceno Krasni cenik
zastoj in poštine prosto. Iščete se zastop-
niki tudi za samo priložnostno prodajo. Po-
stranski zaslužek. Multiplex-Fahrrad-Indu-
strie Berlin 41, Gitschinerstr. 15. 1229 14

Učenca v trgovino z mešanim blagom,
kateri je zmožen tudi nemškega jezika,
dobrih, poštenih starih, sprejme Frano Ple-
teraki, Novomesto. 1848 6-3

Klauderjev

„Triglav“je najbolj zdrav izmed
vseh likorjev.Pravi in pristni Triglav
izdeluje edinole

J. KLAUER, Ljubljana.

Dva šivalna strojaeden se goni z roko, drugi z ного, oba v
dobrem stanju, se prodasta po nizki ceni.

Jan. Branisel, Ravne,

p. Št. Rupert, Dolenjsko.

1871 2 2

Potniki v Amerikokateri želijo hitro, sigurno, pošteno voziti, si kupijo
svoje šifkarte le p i domači d užbi**Austro-Amerikana**katera s svojimi najnovejšimi in najlepšimi elek-
trično razsvetljenimi pariki direkto iz Trsta po
po mirni Ad. lji, mimo lepih dežel Italije, Španije
id. brez prešedanja, do konca pota pod avstrijsko
vlado zavaruje, svoje potnike sp emlja in tudi
100 kg prtljage prosto dá. Obrniti se je treba le
na domačega agenta 1697 D 6

Simon Kmetec v Ljubljani, Kolodvorske ul. 26.

Odhod parnikov vsak teden.

A. Šarabon v Ljubljani

tik svetega Petra cerkve.

Trgovina s špecerijskim blagom, moko, žga-
njem in deželnimi pridelki na drobno in debelo.
Velika zaloga istrskega in laškega **brinja**,
fig in sliv za žganjekuho. Ob času setve naj-
boljša, zajamčeno zanesljivo kaljiva travna,
žitna, deteljna in vrtna **semena**. Dobise tudi
klajno apno in redilni prašek za živino.
Najnižje cene, poštena in točna postrežba.

479 26—14

Najcenejša in
največja eks-
portnatvrda!**H. Suttner**Razpošiljanje
švicarskih ur na
vse kraje sveta!

Ljubljana, Mestni trg nasproti rotovža, prej v Kranju.

Naznanilo preselitve.Uljudno naznanjam, da
sem se **preselil iz Kranja**
v glavno mesto Ljub-
ljano in otvoril 3na Mestnem trgu,
nasproti rotovža,
veliko, na novo
urejeno prodaj-
alnoz največjo zalogo ur,
zlatnine, srebrnine in
briljantnega blaga. To-
rej je priložnost cenetim od-
jemalcem, da si osebno lahko
izberejo blago, istotako vabim
vsskogar, da si ogleda mojo
prodajalno, v kateri se nahaja
ne samo blago, katero je na-
vedeno v cenilniku, ampak
ogromna izbira vseh različnih
modern h ur, kakor: **žepnih**,
salonskih in **stenskih** ter
budiik, briljantov in sre-brnine. po konkurenčnih cenah. Ker vse blago nakupujem za gotovi denar in tudi pro-
dajam blago za gotovi denar, zato mi je posebno še vsled ogromnega prometa mogoče, prodajati
pristno in fino blago po prav nizkih cenah. — Zahvaljujem se cenjenim odjemalcem za dosedanje
zaupanje in prosim taiste, naj blagovolijo tudi naprej ohraniti moji trgovini sv. jo naklonjenost.

Ceniki zastoj in poštnine prosto.

Z velespoštovanjem **H. Suttner.**Stanje hranilnih vlog:
nad 22 milijonov K.Rezervni zaklad:
nad 768.000 K.**Mestna hranilnica ljubljanska**

v lastni hiši v Prešernovih ulicah št. 3

poprej na Mestnem trgu zraven rotovža.

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in od 3. do 4. ure popoldne,
jih obrestuje po 4% ter pripisuje nevzdignjene obresti vsakega pol leta h kapitalu. Rentni
davek od vložnih obresti plačuje hranilnica iz svojega, ne da bi ga zaračunila vlagateljem.Posoja se na zemljišča po 4 3/4% na leto. Z obrestni vred pa plača vsak dolžnik
toliko na kapital, da znašajo obresti in to odplačilo ravno 5% izposojenega kapitala. Na ta
način se ves dolg poplača v 62 in pol leta. Ako pa želi dolžnik poplačati dolg na primer v
33 letih, tedaj mora plačevati na leto 6% izposojenega kapitala. Dolžniku je na prosto voljo
dano, svoj dolg tudi poprej poplačati.

786 13-6

„Vzajemna zavarovalnica“

Dunajska cesta 19

v Ljubljani

Dunajska cesta 19

v Medjatovi hiši v pritličju

sprejema: 1. zavarovanja vsakovrstnih poslopij, premičnin in pridelkov proti požarni škodi; 2. zavarovanja zvonov proti
poškodbi, in 3. zavarovanja za nižjeavstrijsko deželno zavarovalnico na Dunaji za življenje in nezgode.

Pojasnila daje in vsprejema ponudbe ravnateljstvo zavarovalnice ter postreže na željo tudi s preglednicami in ceniki.

Ta edina slovenska zavarovalnica sprejema zavarovanja pod jako ugodnimi pogoji, da se lahko meri z vsako drugo
zavarovalnico. — V krajih, kjer še ni stalnih poverjenikov, se proti proviziji nastavljajo spoštovane osebe za ta zaupni
posel. Postavno vložni ustanovni zaklad jamči zavarovancem popolno varnost.

38 D 24—17

Edina domača zavarovalnica! Svoji k svojim!

Krajše povesti.

Basnigoj, Zaroča o polnoči. K -40.
 Bedenek, Solnce in senca. Povest. K -40.
 Brezovnik, Šaljivi Slovence. Zbirka najboljših kratkočasnic iz vseh stanov. K 170.
 Cegnar, Babica. 2 sešitka K 130.
 Cigler, Sreča v nesreči. K -74.
 Cigler, Deteljica ali življenje treh kranjskih bratov, francoskih vojakov K -70.
 Cigler, Kortonica koroška deklica K -70.
 Hoffman, Bog pomaga. Povest, karton K -90.
 Hoffman, Peter Prostak. Povest, kart K -90.
 Hoffman, Kar Bog stori, vse prav stori. Povest, karton K -90.
 Hoffman, Kako vzgaja usoda. Povest K -90.
 Hoffman, Čas je zlato ali od uboštva do bogastva. Povest. K -82.
 Keller, Prst božji ali izgledi božjih kazni, oziroma slučaj, ki niso slučaj, 2 zvez. K -90.
 Koder, V gorskem sakotju. Povest. K -40.
 Kosl, Sto narodnih legend. Slovenski mladini in preprostem ljudstvu v pouk in zabavo. Trdo vezano K 130.
 Lesar, Perpetua ali afrikanski mučenci. K 130, trdo vezano K 160.
 Parapat, Robinson starši. Njegove vožnje in dogodbe. K 130, trdo vezano K 150.
 Mayr, Mučenci. Starokrščanska povest K 105.
 Sienkiewicz-Miklavc, Zakruhom. Povest K 40.
 Tomšič, Peter Rokodelišč. K -50.
 Trošt, Pri stricu. Povest. K -95.
 Trstenjak, V delu je rešitev. Poučna povest K -70.
 Vonomir-Križan, Svitoslav. Povest. K -40.
 Zakrajšek, Oglénica ali hudobija in nedolžnost. Povest K -70.
 Zupancič, Fabijola ali cerkev v katakombah. Po kardinalu M. Wiesemannu. K 130 vezano K 150.

Razne povesti.

Vsak sešitek po 45 vinarjev: Črni bratje. — S prestola na morišče. — Leban, 100 beril za otroke. — Feldmaršal grof Radecki. — Mirko Poštenjakovič. — Venček pravljic in pripovedk. — Pri Vrbovcem Grog. — Latnji Kijukec. — Močni baron Ravbar. — Izdajalca domovine. — Tiun-Ling, kitajski morsk razbojnik. — Najdenček. — Maksimilijan I. cesar mehikanski. — Vstajenje. — Knez Črni Jurij. — Repoštev. — Pod turkim jarmom. — Hildegarda. — Naselnikova hči. — Nikolaj Zrinjski. — Hirlanda. — Kako je izgubil gojzd. — Jama nad Dobrušo. — Doma in na tujem. — Potovanje v Liliput. — Hubad pripovedke I. — Hubad pripovedke II. — Narodne pripovedke za mladino II. — Car in tesar.

Vsak sešitek po 37 vinarjev: Božični darovi. — Erazem predjamski. — 60 malih povestij. — Sveta grofinja Genovefa.

Vsak sešitek po 53 vinarjev: Spominski listi iz avstrijske zgodovine. — Šaljivi Jaka I. — Šaljivi Jaka II. — Izanama, mala Japonka. — Kristof Kolomb. — Darinka mala Črnogorka. Sita, mala Hindostanka. — Narodne pripovedke za mladino I.

Zgodovinske povesti in pripovedne zbirke.

Andrejčkov Jože — Pripovedni spisi —:

I. Črtice iz življenja na kmetih K -40.
 II. Matevž Klander. — Spiritus familiaris. — Zgodovina motniškega polja. — Gregelj Koščenina. K -40.
 III. Amerika, ali povsod dobro — doma najbolje. K -40.
 IV. Popotni listi. — Cesar Jožef v Krašnji. — Nočni sprehod. — Popotniki v arabski puščavi. — Spomin na Dubrovnik. — Dambeski zvon. K -40.
 V. Zalost in veselje K 105.
 VI. Nekrj iz ruske zgodovine. — Vojniška republika zaporoških kozakov. K -40.
 VII. Božja kazen. — Plavec na Savini. — Čudovita zmaga. K -40.
 VIII. Emanek, lovčev sin. — Berač. K -40.
 Benédek, Od pluga do krone. Zgodovinski roman iz minulega stoletja K 220, vezano K 310.
 Dimnik, Avstrijski junaki. S 17 podobami. K 160.
 Kočvar, Milnarjev Janez slovenski junak ali uplemenitba Teharčanov. K -90.
 Kržič, Zgledi bogoljubnih otrok iz vseh časov krščanstva. I. do III. del po K -70.
 Kržič, Vrtec. Časopis s podobami za slovensko mladino. Letnik 1894 do 1902, vezan po K 330.
 Kržič, Vrtec, letnik 1903 K 370.
 Kržič, Vrtec, 1904 do 1905 po K 430.
 Angelček, otrokom prijatelj, učitelj in voditelj. Letnik I. do X. po 95 vin.
 Kržič, Angelček. Letnik XI. do XIII. po K 115.
 Majar, Odkritje Amerike. Poučno zabavno knjiga v treh delih, o Kolumbu, Kortesu in Pizaru, Trdo vezano K 220.

Mladinska knjižnica. Povesti:

I. Brinar, Medvedji lov — Čukova gostija. Trdo vezano K -90.
 II. Trošt, Na rakovo nogo. Trdo vezano K -90.

Šmida Kristofa — spisi.

I. zvezek: Ljudevit Hrastar. — Golobček. Posl. P. Hugolin Sattner. (Drugi natis.) mehko vezan 70, trdo 90 vin.
 II. Jozafat, kraljevi sin Indije. Posl. P. Flor. Hrovat. (Drugi natis.) Mehko vezan 70, trdo 90 vin.
 III. Pridni Janezek in hudobni Mihec. Posl. P. Flor. Hrovat. Mehko vezan 90 vin., trdo K 110.
 IV. Kanarček, Kresnica, Kapelica v gozdu. Posl. P. Hug. Sattner. Mehko vezan 50, trdo 70 vin.
 V. Slavček. — Nema deklica. Posl. P. Flor. Hrovat. Mehko vezan 50, trdo 70 vin.
 VI. Ferdinand Poslovenil P. Flor. Hrovat. Mehko vezan 70 v., trdo 90 v.
 VII. Jagnje. — Starček z gore. P. Fl. Hrovat. Mehko vezan 80, trdo I K.
 VIII. Pirihl. — Ivan, turški suženj. — Krščanska obitelj (družina). Poslov. P. Fl. Hrovat. Mehko vezan 70, trdo 90 vin.

IX. Hmeljevo cvetje. — Marijina podoba. Posl. P. Flor. Hrovat. Mehko vezan 70, trdo 90 v.

X. Ludovik, mladi izseljenec. Posl. P. Flor. Hrovat. Mehko vezan 70, trdo 90 v.

XI. Najboljša dedščina. — Leseni križ. Poslovenil P. Flor. Hrovat. Mehko vezan 50, trdo 70 vin.

XII. Roza Jelodvorska. — Izdalo Katoliško tiskovno društvo v Ljubljani. Mehko vezan 70, trdo 90 vin.

XIII. Sveti večer. Posl. Fr. Salezij. Mehko vezan 70 vin., trdo 90 vin.

XIV. Povodenj. — Kartuzijanski samostan. — Posl. Fr. Salezij. Broš. 70 vin., vez. 90 v.

XV. Pavlina. Poslovenil Fran Salezij. Mehko vezan 70 v., trdo 90 vin.

Spillmannove povesti:

I. zvezek: Ljubite svoje sovražnike. Povest iz maorskih vojsk na Novi Zelandiji K -45, vezano K -65).

II. Maron, Krščanski deček z Libanona. Povest iz časov zadnjega velikega preganjanja po Druzih. K -45, vez. K -65.

III. Marijina otroka. Povest iz kavkaških gora. K -45, vezano K -65.

IV. Praški judek. Povest K -45, vezano K -65.

V. zvezek: Ujetnik morskega roparja. Povest. 40 vin., trdo vez. 60 v., po pošti 5 v. več.

VI. zvezek: Arumugam, sin indijskega kneza. Povest. 40 vin., trdo vez. 60 vin., po pošti 5 v. več.

VII. zvezek: Sultanovi sužnji. Carigradska povest. Cena 60 vin., karton 80 vin., po pošti 10 vin. več.

Spillmann. Žrtev spovedne molčečnosti. Povest po resnični dogodbi K 210.

Stowe-Malavašič, Strije Tomova kočja ali življenje zamorcev v robnih državah svobodne severne Amerike. Kart K 150.

Sfeknik, Kristof Kolumb ali odkritje Amerike. Zgodovinski roman K -90.

Igrokazi.

Zbirka ljudskih iger. Vsak snopič K -90.

I. snopič (2 napis) Vsebinska: 1. Pravica se je izkazala Burka v dveh dejanjih. Samo moške uloge. 2. Zamujeni vlak. Šaloigra v petih prizorih. Samo moške uloge. 3. Lurška pastarica. Igrokaz v petih dejanjih. Samo ženske uloge. — II. snopič. Vsebinska: 1. Večevalka. Oluma v enem dejanju. Samo moške uloge. 2. Kmet-Herold. Burka v dveh dejanjih. Samo moške uloge. 3. Župan Sardamski. Veseloigra v treh dejanjih. Samo moške uloge. 4. Jeza nad petelinom in kes. Veseloigra v dveh dejanjih. Samo ženske uloge. III. snopič. Vsebinska: 1. Mlini pod zemljo. Igra v petih dejanjih. Samo moške uloge. 2. Sanje. Igra s petjem v petih dejanjih. Samo moške uloge. 3. Sveta Neža. Igrokaz v dveh dejanjih. Samo ženske uloge. — IV. snopič. Vsebinska: 1. Doktor Vseznal in njegov sluga Šupko Tiček. Veseloigra v dveh dejanjih. Samo moške uloge. 2. Vaški skopuh. Igrokaz v treh dejanjih. Samo moške uloge. 3. Novi zvon na Krtini. Igrokaz v dveh dejanjih. Samo moške uloge. 4. Zakleta soba v gostilni „pri zlati goski“. Predpustna burka v 1 dejanju. Samo ženske uloge.

Za poštino ni treba denarja posebej prilagati, ker je ista že pri vsaki knjigi uračunjena; pri večjih naročilih povrtno poštino, tem, da dodamo kako primerno brošurico ali knjigo brezplačno. — Kdor torej želi naročiti eno ali več teh knjig naj pošlje denar po nakaznici na naslov: „Katoliška Bukvarna“ v Ljubljani, in zapíše na odrezek (kupon) katere knjige bi rad naročil. Če pa kdo ni vajen pošiljati denar po nakaznici, naj nam naznani naslove dotičnih knjig na dopisnici ali v pismu, nakar mu pošljemo vže izpolnjeno položnico, katero mora potem oddati z denarjem vred pri poštnem uradu. Takoj po prejemu denarja dopošljemo zaželeno knjigo.

„Katoliška Bukvarna“ v Ljubljani.